

Talpig vasban a vasmisés lovag...

/Előszó a Bulányi-dossziéhoz/

(SZEMEZGETÉS A BULÁNYI GYÖRGY, PIARISTA SZERZETESSEL KAPCSOLATOS PUBLIKÁCIÓKBÓL)

"Öltsétek fel Isten fegyverzetét, hogy megállhassatok az ördög cselvetéseivel szemben! Mert nem a vér és a test ellen kell küzdenünk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, a sötétség világának kormányzói ellen, a gonoszságnak az ég magasságaiban lévő szellemei ellen" /Ef 6,11/

A gonoszság ellentmondásaival végzetesen terhelt emberi létünk sivatagában enyhítő oázist jelent, ha olyan emberek közelébe kerülhetünk, kiknek áladást sugárzó szellemi erőtere egy tisztább rend vigaszával bíztat.

A 88 éves Bulányi György, piarista szerzetes, közös, rögzös magyar sorsunk sok nehéz próbát kiállt vándora örömmel mondott igent arra a kérésre, hogy másutt elhangzó szavait Zas Lóránt emigráns magyar szócsöve, a **MAGYAROK VASÁRNAPJA** a föld valamennyi sarkába szétszóródott nemzettestvérünk felé közvetítse. Íme, "Gyurka bácsi" üdvözlője:

Ohio, Cleveland, Magyarok Vasárnapja... Közel húsz éve jártam ott, kétszer is. Arcok, nevek, tájak tolnak elibém. Akiket még elér e késő jelentkezés, ha írnak drótpostán, válaszolok nekik. Megfürödtem akkor a szeretetben, mely a ti szívetekből jött. Szeretném viszonzni.

Egy ősz öregember áll elém a cserkésznapon: Tanár úr, meg tetszik-e még ismerni? Mire én: Mondd a várost, melyben tanítottalak. Sátoraljaújhely - feleli. Kutatok emlékeimben: Madzsar Gyurka vagy!

Tele a szívem ezekkel az emlékekkel. Örülök, hogy újra szólhatok Hozzátok. Ave atque vale! Most csak ennyi telik tőlem.

Bulányi György piarista
(bulanyi@freemail.hu)

Vasmiséjére készül a piarista szerzetes. Akik hallottak róla, azok legtöbbször már neve pusztá említése is erős érzelmi hullámokat kavart: Egyesek káromolják, mások rajonganak érte. Pedig egész életében semmi egyebet sem tett, csupán lelkiismerete nyomán igyekezett követni Alkotóját. Ennek alapján gondolta: "... rendezni végre közös dolgainkat, ez a mi munkánk; és nem is kevés." /József Attila/

Közös dolgainkat, a közénk jött, s tudatunk szabadságát visszaadó Isten szeretete szerint. Közös dolgainkat a családban, testvéri közösségekben, nemzetben, emberi fajzatban egyaránt. Komolyan vette azt a küldetést, melyre mindannyian elhívtak vagyunk. Hagyta, hogy a Szentlélek megszólaljon szavaival. S az igazságra kiéhezett ifjúság csüngött ajkain, mert érezték, hogy csupán esendő tolmácsa egy, az övénél sokkal nagyobb Szeretetnek. Annak a Szeretetnek, mely szétfeszíti önnön korlátait: Önmagát másokért áldozva lesz örökéletű, és végtelenül boldog; és szívünkbe költözve minket is így üdvözít. A Fiú Atyánál látott igazsága szabaddá tette az egyre növekvő nyáját, s ez kezdte felkelteni a más elvek szerint működő világ érdeklődését is. Ez a pap alkalmas lenne arra, hogy engedelmes tömegekkel töltsen fel a lassan kiürülő templomokat, - vélték először az egyház vén vezetői. Csakhogy az ateista állam jobban örült volna az üres templomoknak, ezért talonba tette először a hitvalló főpásztort, Mindszenty hercegprímást.

Megszéppentek a püspökök, nem szerettek volna ők is talonba kerülni. Aztán az ateista hatóságok hamis vádak alapján, koncepciók perében sorra bekasznították azokat a frissen szerveződő kis csoportokat is, akik komolyan gondolták Krisztus követését. Rács mögé került a piarista is. Mikor a hal feje, s farka már börtönben volt, a törzs még jobban megszéppent. Kapott ugyan később megfélemlített, kontrollált, zsarolható műfejet, sőt már a műfarok terve is elkészült! Az aktív bázist bizonyára megtöri a szenvedés, - gondolta bizakodva a világi hatalom - eztán remélhetőleg meglegszenek eztán néhány rózsafüzér elmormolásával! Ha lassul a fark mozgása, kevésbé ficáncol a hal, s könnyebben hálóba terelhető! Ha mégsem, akkor életbe lép a pótterv: A műfej, és a rettegő törzs csakhamar ellenségének tekinti majd az izgága farkat. Ijesszük meg hát a kiscsoportok vezetőinek egyházi feletteseit! "...Mit csináljunk? Ez az ember ugyanis sok csodajetet művel. Ha hagyjuk ezt neki, mindnyájan hinni fognak benne. Akkor eljönnek a rómaiak, és elveszik tőlünk földünket és népünket..." /Jn 11,47/ Ezzel az érveléssel lesznek a reszkető megalkuvókból a nyájért mindmáig felelősen aggódó pásztorok. Leülnek tárgyalni kerek asztalokhoz a rablókkal, s a farkasokkal - a juhok érdekében! Biznak benne, hogy ha hallgatásra fegyelmezik a bégető bárányokat, vagy ha kiűzik őket a karámból; akkor a rablók majd elmennek dolgozni, a farkasok pedig vegetáriánusokká lesznek! Inkább maradjon feleannyi bárány, aki engedelmesen követi a rablók, s a farkasok utasításait is.

Az ily módon érvelő pásztor voltaképpen erkölcsileg átáll az ellenfél oldalára. Lehet talán dogmatikailag makulátlan hite, tetteinek mozgatórugója nem a szeretet, hanem a félelem. Pedig tudnia kéne: "A szeretetben nincs félelem." /1 Jn 4,18/ Mégis kiadja a parancsot: Engedelmeskedjétek a rablóknak, s a farkasoknak, különben ti lesztek a felelősök azért, ha azok mérgükben, bosszúból elpusztítják az egész nyájat! Ha parancsunk nem teljesítitek, akkor hittagadó eretnekekké lesztek! Fogadjatok szót nekünk, mert egyedül mi vagyunk az Istentől rendelt pásztorok, ezért csak mi tudhatjuk, mi a jó, s mi a rossz nektek! Istentől csak mi kaptunk jogot az igazság ismeretére! Aki nekünk engedelmeskedik, üdvözülni; aki nem, elkárhozik.

A szerzeteset mindezen szócséplés kevésbé érdekli. Megy tovább egyenesen azon az úton, melyet lelkiismerete alapján választott; a Mestere hangjának tapasztalt hívó szó után.

Oly sok próféta kényszerült emigrációba, hogy ott hirdesse az igazságot! A piaristának - akár korábban boldog emlékü Mindszenty bíborosnak - egyenesen felkínálják a menekülés lehetőségét: Hisz "odakinn" nyilván kevesebb vizet zavarja! Ráadásul igazak rá Ady Endre szavai: "Minden más táján a világnak Szent dalnok lett volna belőle." A szabad nyugaton valószínűleg az írástudó teológusok élvonalába kerülhetett volna munkásságával. Hiszen ekkorra már az övénél sokkalta radikálisabb eszmék is konformistának számítottak Németföldön. (Mert ott az elpuhult, elzsirosodott, vágásra előkészített nyájat már nem hozta tűzbe a szabadító Eszme). De a piarista, itthon maradt, vállalva a további megpróbáltatásokat. Mestere nyomán vallva: "...Nem kaptam küldetést máshová..."; így lép szent magyar honunk újkori apostolainak, újra evangelizálóinak sorába. /Mt 15,24/ Nem zavarja, hogy jobbról lekommunistázzák, balról leantiszemitázzák; ő megy egyenesen, rendületlenül. Igyekszik inkább engedelmeskedni Istennek, mint embernek. /ApCsel 5,29/ Ezért is nem volt hajlandó soha parancsolgatni övéinek, engedelmeskedtetésükre nem törekedett. Nem várt el, nem kért számon, nem követelt tanítványaitól. És akár Mesterének, neki is el kellett szenvednie időnként az elhagyatottságot: Csókos Júdások, tagadó Péterek, elfutó Jánosok is akadtak mellette. Korábbi követői közül voltak, akik más értelmű evangéliumokat kezdtek követni, vagy barkácsoltak maguknak. Hogy kommentálták mindezt a túlsó oldalon, a hatalmasok? - "Ezekért is mind a piarista a felelős! Mért nem tartott rendet soraik között?"

A szerzetes mindezt nem élvezi, de tisztában van vele, hogy Krisztus követőit minden korban így kísérti a Gonosz. Igyekszik nem erre koncentrálni, hanem arra az öröme, mely a Mester, s nyája szolgálatából fakad. Töretlenül hisz benne, hogy az általa 65 éve elszórt magoknak legalább egy része jó talajba hullott. Az ő küldetése a vetés; az aratás dolga Istené.

A megaláztatások szegélyezte keresztút vége felé talán az a vád lehet a legfájóbb számára, hogy nincs benne alázat. Nem állítólagos, vagy valós hibáinak és tévedéseinek bírálata, hiszen a napi önvizsgálatot tartó lelki ember nagyon is tisztában van önnön korlátaival. De bírái elé citálva minduntalan hallania kell: "Így felelsz a főpapnak?" /Jn 18,22/ Hát miféle elitista gőg démoni szelleme szállt meg? Még az élők sorában vagy, s azt állítod, láttad Isten Országát?!

A legironikusabb e passió-történetben az, hogy vádlói százszor többet foglalkoznak személyével, mint ő maga! Neki makacs következetességgel egyedül az Ügy fontos, a jézusi Szeretet megvalósulása.

A prófétái nem nyugdíjas állás: "Míg az égi és ninivei hatalmak engedik", /Babits Mihály/ futja a pályát, harcolja tovább a jó harcot. Mestere szándékáért, talpig vasban, a vén vasmisés lovag...

/Tarnóczy Szabolcs/

"AKIK ELŐTTEM JÖTTEK, MIND TOLVAJOK, ÉS RABLÓK!"
(Az Ószövetség nem az Isten igéje)

Bulányi György 1919. január 9-én született Budapesten. A Pázmány Péter Tudományegyetemen magyar-német szakos diplomát szerzett, 1943-ban szentelték pappá a piarista rend tagjaként. Piarista gimnáziumokban tanított, '45-ben Debrecenben fogott hozzá a Bokor nevű kisközösség szervezéséhez, amelyet a korabeli hatóságok illegális, államellenes szervezkedésnek minősítettek. '52-ben az elvtársak - bár az ügyész halált kért a fejére - végül csak életfogytiglanra ítélték. '60-ban szabadult amnesztiával, ezután szállítómunkásként kereste kenyerét.

Miután a Bokor bázisközösség tagjai az Állami Egyházügyi Hivatal Bulányinak küldött üzenete ellenére sem hagytak fel a katonai szolgálat megtagadásával, 1982 márciusában a Lékai-inkvizíció állami nyomásra eltiltotta a pátert a nyilvános misézéstől, megint csak életfogytiglan. Kifogásolt tanításait a püspöki kar a Hittani Kongregációhoz terjesztette fel. Ennek prefektusa, Joseph Ratzinger bíboros (ma XVI. Benedek pápa) egy kompromisszum után mentesítette az eretnokség vádja alól 1997-ben. Azóta ismét misézhet, ha akad olyan merész plébános, aki meg meri hívni templomába.

Már Jézus működése után mindössze száz évvel felmerült a pogányokból lett keresztényekben az a gondolat, hogy meg kellene szabadulniuk az Ószövetség terhes örökségétől. Markionnak hívják azt a kisázsiai s Fekete-tenger melléki, Szinopé nevű városban született és pogány görögből lett keresztényt, aki elvetette az Ószövetség haragvó és igazságot tevő Istenét már a második század első felében. Az akkori keresztény közgondolkodás azonban más volt, mint Markioné. Saját apja, Szinopé püspöke közösisette ki őt.

Magam nagyvonalúan átlépelem a szentmise első olvasmányát, mely rendre az Ószövetséget hozza. Még a másodikat is, és csak az evangéliumokról beszélek. Ezzel máris kései utódja volnék a 21. században a 2. századbeli Markionnak. Vállalom ezt a helyzetemet, és újra felvetem, hogy nem volna-e jobb, ha egyszer s mindenkorra megszabadulnánk attól, hogy az Ószövetség is az Isten igéje. Azzal vetem fel, hogy bizonyos vagyok abban, hogy ezt a műveletet a keresztény vallások aligha fogják valaha is elvégezni. Aligha, mert kétezer esztendő hagyományát nemigen lehet kiiktatni a történelemből.

Mégis fel kell vetnem a kérdést, mert e hagyomány hatására rendre úgy gondolkodunk, ahogyan Jézus Istene nem gondolkodik. Nem rosszabb ez a hagyomány, mint más népek hagyományja. De mégis, az Ószövetség egy nép, a zsidó nép eredetmondája, nemzeti kultúrája, Jézus előtti kultúrája. S Jézus azt mondta magáról, hogy mindazok, akik őelőtte jöttek, tolvajok és rablók, és nem hallgattak rájuk a juhok. Ő az ajtó. Aki ezen, rajta keresztül megy

be, az üdvözül és talál legelőre (Jn 10,8-9). Hogyan tehetjük ezek után meg, hogy mindörökre megnyomorítjuk Jézus tanítását azzal, hogy egy Jézus előtti nép és kultúra szöveggyűjteménye után ugyanúgy odatesszük a liturgia szavát, mint Jézus szavai után: Ez az Isten igéje.

Kisapap koromban volt egy társam, aki öt évvel járt fölöttem. Már növendékként bölcséleti és teológiai doktorátust szerzett. Nem volt akárki. Meg is örökíteném nevét: Gerencsér Pistának hívták. Nem szerzett szaktanári diplomát magának, gimnáziumainkban hittant tanított. Ha tán nem is gondolta, de Markion tanítványa volt ő már előttem. Egyszer mondta is nekem: Nem tanítom tovább az Ószövetséget, Benedek Elek Magyar mese- és mondavilágát fogom tanítani az iskolában. Megtette-e? Nem tudom. Hamar elsodorta előlem az élet. Már '48-ban kiment Amerikába, s ott folytatta piarista életét, '90 nyarán még találkoztam vele Buffalóban. Értitek a lázadását? Azt gondolta, hogy a magyar kultúra eredetmonda-világa is ér annyit, mint a zsidó kultúráé. Lehet, hogy nem ér annyit, de valamennyit ér azért. Minden nép eredetmondája ér valamit. Mennyit? Hát annyit, amennyit érhet az, ami Jézus előtti. Tolvajok és rablók írták.

Egyik Bokor-beli testvérem - szintén tanár, biológia szakos -, Dőry Pista mondta, hogy teljesen értelmetlen dolog a gyerekeknek történelmet tanítani az iskolában. A történelem arról számol be, hogy miként változtak a határok. Például a Kárpát-medencében határt húztak az utolsó másfélezer esztendőben az avarok. Messze Nyugatig, és túl Bécs táján is. Aztán leverte őket a német-római császár, s határát Keleten a Duna vonalánál húzta meg. Aztán következett honfoglalásunk, s a határt ismét Nyugatra toltuk a Lajta és a Fischa folyók közé. Aztán jöttek a törökök, és Mohács után háromfelé szakították határokkal az országot: hódoltságra, erdélyi fejedelemségre és a király országrészére. A felszabadító háborúk visszarendezték a határt a szentistvánira. S végül Trianonban tíz felé vagdosták hazánkat. A nyertesek mindig hősokról beszéltek, saját magukról. A vesztesek mindig adót fizettek, mint háborús bűnösök. A nyertesek mindig pusztították a földet és népeiket. Ami Budán dicsőség volt, az Sztambulban, Moszkvában, Bécsben gyalázatnak minősült. Ami Sztambulban, Moszkvában, Bécsben dicsőség volt, az Budán minősült gyalázatnak. Más és más dicsőséget tanultak Buda meg a többi város iskoláiban a gyerekek. Ami azonos volt, az csak a föld és a népek pusztulása, akármi is számított dicsőségnek vagy gyalázatnak itt vagy amott. Kérdem ezek után, hogy értitek-e már, amit Jézus mondott: Akik előttem jöttek, mind tolvajok és rablók.

Tessék egy palesztin, azaz filiszteus szemével olvasni az Ószövetséget, s benne Dávid dicsőséges harcait a filiszteusok ellen. Az ő szemükben az a gyalázat, maga. S ha magyar szemmel olvasom, akkor micsoda? Egy szomorú tény: ezt csinálják a királyok, az urak. Mit? Pusztítják a földet és a népeket. De hát csak ez van az Ószövetségben? Nemcsak ez. Még sokkal rosszabb is. Hálazsoltárok, melyekben megköszönik Istennek, hogy az ő segítségével tudták pusztítani a filiszteusokat meg az egyiptomiakat, mert tudvalevően Isten fojtotta bele őket a Vörös tengerbe, és mert megint csak tudvalevően örök szeretettel szerette népét, a zsidót. Akik Jézus előtt jöttek, mind tolvajok és rablók.

És igazán nincs más az Ószövetségben, csak Isten segítségével végrehajtott tömeggyilkosságok? De van, hiszen az Ószövetséget is Isten képére teremtett emberek írták, akik tudták Isten igéjét, hogy jókisfiúknak, jókisnőknak kell lennünk. Van benne ének a szerelemről (Énekek éneke), van benne Tízparancsolat, van benne templomépítés, van benne istendicséret (Az Úr az én pásztorom, nem kell félnem). Van benne az a jó is, ami az emberben és annak bármilyen vallásában is megtalálható: az, hogy jóknak kell lennünk. De az egészet elborítja a határkiigazítás, a tömeggyilkosság és az ehhez adott isteni segítség. Értitek-e Markiont és engem, akik azt mondjuk, hogy mindenképpen meg kell szabadulnunk az Ószövetségtől? És értetek-e engem, amikor mondom, hogy alighanem sohasem fogunk megszabadulni tőle? Miért? Mert hiába tudjuk, hogy jóknak kell lennünk, azért a hazánkat

csak meg kell védenünk, és vissza kell szerezniünk, amit elraboltak tőlünk. Mert a románok a Tiszáig akarnak jönni, mi pedig nem hagyhatjuk, hogy Moldovában kipusztuljanak a csángók... Mert a spanyol és a francia földnek sértetlenek kell maradnia, s a baszkok sohasem nyugodhatnak bele, hogy spanyolok és franciák tiporják a megszentelt baszk földet... És mert a spanyol és a francia és a baszk Isten azonosul az ő népével, miként a zsidók Istene is azonosul a zsidókkal. Még ha az egyházak vezetősége azonosulna is Markionnal, mi akkor is ragaszkodnánk a magunk magyar, román, spanyol, francia, baszk Istenéhez. Mindahány nemzet van a földkerekségen, mind azonosul a maga Istenével, amely azt mondja ellenségeinkre, hogy üsd, vágd, nem apád.

Mert nemcsak azok a tolvajok és rablók, akik Jézus előtt jöttek, hanem azok is tolvajok és rablók, akik Jézus után jöttek. A Jézus után nem más, mint a Jézus előtt. Nincs különbség előtt és után között. S ha van, az legfeljebb annyi, hogy a Jézus utániak már sokkal fejlettebb tolvajok és rablók. A multik ma már úgy veszik el a nemzeti vagyont, hogy határt sem kell módosítaniok, anélkül is ki tudnak fosztani minket.

S mivel így van, ezért én vállalom, hogy Markion nyomába lépek, s azt mondom, hogy amíg van Ószövetség Jézus táborában, addig naponta tanuljuk az Írásból nemcsak azt, hogy légy jó, hanem azt is, hogy légy tolvaj és rabló és légy tömeggyilkos. Olyan kereszténységről álmodom, amelynek szentmiséiben van változatlanul három olvasmány. A harmadik az evangélium. Az első a világirodalom, s benne mindaz, ami rárimel Jézus tanítására. Meg is van már az ideiglenes olvasókönyve. Hamvas Béla Anthológia humana című gyűjteménye, vagy pedig Sík Sándor és Juhász Vilmos könyve: A Szeretet breviáriuma című. Megtalálhatók benne a Jézus előtti és Jézus utáni világ jézusi hangjai. Azoké, akikre figyelniünk kell.

Mondjak neveket, akinek írásait találok e két kötetben? Mondok: Hermész Triszmegiszthosz, Buddha, Lao-ce, Konfu-cse, Hérakleitosz, Platón, Szókratész, Marcus Auréliusz s a Jézus utáni világ énekesei: Benedek és Ferenc, Erazmus és Mórusz Tamás, Pascal és Angelusz Sziléziusz, Tolsztoj és Dosztojevszkij, Böll és Grass... Vég nélkül sorolhatnám. Nagyon figyelniük a templomokban mise alatt, ha ezeknek az írásait hallhatnánk első olvasmányként. S mi lenne a második olvasmány? Hát részletek Wass Albert A funtineli boszorkány című regényéből, Szabó Lőrinc Vang-An-Si-ja, Sinka Virág balladája s mindaz, amit az évek hosszú során hallhattatok idézni tőlem. S ez lenne az egész világon? A magyar irodalom? Dehogyan is ez lenne. Minden nép tudja, hogy jónak kell lenni. Minden népnek vannak avatott tollú írói, akik nem csak ószövetségi gyilkos Istent tudnak dicsérni, hanem tudják Jézus Istent is magasztalni, a jézusi szeretet Istent is. Csodálatos kórus lenne ez. Lopkodnánk más népek harmadik olvasmányáiból, s betennénk a mi második olvasmányaink kötetébe.

S akármennyire is lehetetlennek gondolom, hogy leváltjuk az Ószövetséget, s a második olvasmányt, mégis elmondom és leírom ezt, mielőtt meghalok. Talán majd ha fejre áll a multik világa, elkövetkezik egy jobb kor, amely tudni fogja, hogy bizony nem készítjük az Úr útját addig, amíg hangozhat a szentmisében az is, ami Jézus előtti, a tolvajok, a rablók és a tömeggyilkosok hangja. Amen.

Pajor András atya válasza Bulányi atya cikkére a Magyar Mércé 2007. májusi számából:

Ki kinek a tolvaja?

Kedves Előd!

Figyelmessége igazi örömet okoz, mikor havonta megérkezik a Magyar Mércé. Szóban reflektáltam már Bulányi kolléga cikkének ("Mind tolvajok és rablók - Az Ószövetség nem az Isten ígéje") közlésére, de kérésére igyekszem tömören összeszedni válaszgondolataimat.

Szeretném, nagyon szeretném hinni, hogy a nemzeti radikalizmus nem tudományt megkerülő indulati lufik feleregetésén alapul. Akkor sem, ha jócskán találunk példát ilyesféle riasztó jelenségekre. A magam részéről azokat a fiatalokat, akikkel nemrég találkozott, arra tanítom, hogy hiteles eszmék csak a tudomány mérlegén is helytálló történelmi feltevéseken alapulhatnak. Ez vonatkozik akár a magyar őstörténetre, akár az Ószövetség mérlegelésére.

A zsidósággal, vagy bizonyos zsidókkal kapcsolatos mai ellenérzések nem lehetnek kiindulópontjai a kinyilatkoztatás olyasféle félbevágásának, amely kihúzza a talajt az Újszövetség alól is. csak néhány szempontot említenék. Az az előképrendszer, mely az isteni pedagógia része,, kizárólag Jézus Krisztus tanításából, és az egyháznak a Jézusról hirdetett tanításából értelmezhető, tehát sokkal inkább miénk, keresztényeké, mint a zsidóké, hiszen ők nem rendelkeznek ezekkel a krisztusi kulcsokkal. Amúgy ha a Teremtés könyvéből nem tudnánk a bűnbeesésről, akkor minek volt szükség Megváltóra? Ki akkor valójában Krisztus? Ha semmi köze az ószövetségi próféciaíkhöz, akkor kire vonatkoznak Izaiás szavai: Láttuk őt, megvetett volt a fájdalek férfija, (...) a mi fájdalemainkat hordozta, a mi bűneinkért törték össze (...) az Ő sebei szereztek nekünk gyógyulást" (53. fejezet)? Mit jelentsenek Jézus legmegrendítőbb szavai a kereszten, a megváltás legkiemelkedőbb pillanataiban: "Istenem, Istenem, mért hagytál el engem?", amikor maga a Mester a 22. zsoltárt idézi? Nos, ezek a hevenyészett példák, de szépen kérek mindenkit, hogy megfelelő tudományos felkészültség nélkül ne vagdalkozzunk az Ószövetségről, Jézus magyar származásáról, meg effélékről! Az egyház egyetemei ma is működnek, komoly kutatómunka folyik immár kétezer éve. akkor hát ne térjünk vissza érzelmi alapon a kőbaltához!

Bulányi kollégáról annyit, hogy őt nagyjából az zavarja az Ószövetségben, ami Pető Ivánt a Terror Házában: felmenőinek gyengesége tárul fel benne. Ne haragudjon, Előd, de hogyan találtak egymásra ezzel az emberrel? Ő, Bulányi György az én generációm ifjúságának megkeserítője volt, mert az egyház legsérülékenyebb korszakában olyan megosztást szított a vérverejtékkel küszködő hierarchiát, elsősorban Lékai bíborost támadva, amitől mindenki gyanússá vált mindenkinek. Rémes időszak volt, családok, barátságok, közösségek bomlottak fel, fiatalok tömege került több évre börtönbe, állandóan az egyházzsuzakadás rémével küszködünk. Miklós Imrének (államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke a szocializmus idején - a szerk.) nagyon jól jött Bulányi, a főpapjainkat zsarolhatta vele. Hogy ők ketten kapcsolatban álltak-e, nem tudom, de azt sem bírom elképzelni, hogy Bulányi ne tudott volna saját aduász szerepéről. Életrajzában azt írja: "Lékai-inkvizíció". Nos, öntsünk tiszta vizet a pohárba, nem a katonai szolgálat megtagadása miatt, hanem szentségtani tévtanításai miatt nyilvánította ki az egyház, hogy nem vállal közösséget vele. Lékai bíboros nagy tekintélyű tudósokra bízta az ügyét, akik közül az egyik felvetette, hogy ragyogó lelkipásztori elvei vannak, de miért kreál belőlük dogmatikát? Az egyházat - könyörgöm, benne éltem az eseményekben, akkoriban voltam növendék - nem az ítékezés, hanem a megoldás keresése vezette. Ratzinger bíboros hosszas gondot fordított rá, végtelen türelemmel és gondossággal levelezett vele, sikerült is egységre jutniuk, amikor azonban pápává választották, Bulányi rendkívül ízléstelen kirohanást intézett XVI. Benedek ellen egy vaskosan liberális napilapban, amelyik örömmel fogadta az új pápa elleni támadást. Amikor Taize-i közösség első magyarországi találkozója lehetőséget adott, hogy a még kommunista elnyomás alatt élő, a

keleti blokk többi országából származó keresztény fiatal Pécsett összegyűjtse, ajkkor megjelentek a bulányisták, és többnyelvű rölapot osztottak szét, korholva a fiatalokat: a székesegyház aranyozott oszlopfői alatt hogyan képesek imádkozni? Amúgy Bulányi kolléga minden álma megvalósult: előbb bevezették a polgári szolgálatot, majd teljesen szétzilálták a honvédséget, erre kifogása támadt az Ószövetséggel szemben. Persze ebben sem túl felkészült: Markion ugyanis gnosztikus volt, ezért dualista, tehát nem biblikus problémák miatt közöstitették ki, hanem mert valóban nem volt keresztény.

Kedves Előd! Szeretem a lapját, nem mindennel értek egyet, de ez nem baj. A leírtakkal is szeretném meggyőzni arról, hogy sem politizálni, sem írni nem tanácsos indulatból, olykor nagyon keményen meg kell fegyelmelnünk magunkat, ez igaz, de a tárgyilagosság és a műveltség hosszabb távon nagyobb erőt képvisel. Szeretettel köszöntöm Önt is és kedves olvasóit is.

A főszerkesztő, Novák Előd, és édesapja, Novák Gyula válasza Pajor András hozzászólásához, ugyanazon számából:

AZ ÓSZÖVETSÉG MARGÓJÁRA

A nemzeti oldalon és általam is nagyra becsült Pajor András atya reagált a múlt havi számunkban közölt cikkekre, mely az Ószövetség keresztények számára való elfogadhatóságát kérdőjelezi meg. Valójában inkább a tanulmány sokat vitatott szerzője, Bulányi György atya lett a válasz tárgya. Ez ügyben én is megszólítottam: miként kerültem kapcsolatba vele? Édesapámon keresztül, aki a szocializmus üldöztetése ellenére is követte őt, ezért a Gyurka bácsi személyét ért vádakra hadd válaszoljon alább elődöm! Én pedig maradok az Ószövetség taglalásánál, melyet apám élettanácsa szerint olvastam el: nem érzelmiségi, hanem értelmiségi akarok lenni! Tehát csak kritikusan A Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat által kiadott Bibliából idézek most kezdődő sorozatomban.

Már a teremtés könyvében találunk a jézusi tanításoktól távol álló példát arra, hogy az Ószövetség istene egyszerűen megöli, aki számára nem tetszően cselekszik (38. fejezet 7-10 vers): "Her azonban, Júda elsőszülöttje gonosz volt az Úr színe előtt, és az Úr megölte. Júda ezért azt mondta Onánnak: "Menj be bátyád feleségéhez, és vedd el, hogy utódot támassz a bátyádnak!" Ő azonban, mivel tudta, hogy nem az ő számára születik a gyermek, amikor bement bátyja feleségéhez, a földre ontotta a magot, hogy a bátyja nevére ne szülessék gyermek. , ezért elveszítette őt az Úr, mivel utálatos dolgot cselekedett."

Ezek után nem csodálkozhatunk, ha a Kivonulás könyvében ezt olvassuk (2, 11-12): "amikor Mózes már felnőtt, kiment testvéreihez. Látta sanyargatásukat, és hogy egy egyiptomi ember üti az ő egyik héber testvérét. Ekkor szétnézett erre is, arra is, és amikor látta, hogy nincs ott senki sem, leütötte az egyiptomit, és elrejtette a homokban." Ez az Isten ígéje?

Novák Előd

Megdöbbenve olvastam Pajor András atya véleményét Bulányi Györgyről és írásairól. Hadd vélekedje én is, ezúttal e véleményről!

"Tudomány mérlege" - félek, hogy itt az egzisztenciálisan kötött személyek által hirdetett, a tanítóhivatal - történelmi körülményektől meghatározottan akár inkvizíció vagy Hittani Kongregáció által biztosított - "tekintélye" az, amire a szerző gondol.

Bűnbeesés - megváltás: biztos, hogy az egyház megszerveződésekor nagyhatású Pálnak igaza volt?

22. zsoltár: Miért is probléma, hogy Jézus az Ószövetségből idéz? Gyermekkorában azt tanul(hat)ta.

Nem szerencsés a Bulányi-kritikába olyanokat is belecsúsztatni, amikhez Bulányinak semmi köze nem lehet: "Jézus magyar származásáról, meg effélékről".

"Bulányi kollégáról annyit, hogy őt nagyjából az zavarja az Ószövetségben, ami Pető Ivánt a Terror Házában: felmenőinek gyengesége tárul fel benne." Bulányi György legalább kb. másfél generációval idősebb Pajor Andrásnál. Ennek ismeretében nem túl szép a "kolléga" megnevezés. Pető Iván iderámolása csapongásnak tűnik. Sejtésem sincsen, mire gondol a szerző a felmenőkkel. Ez a feltevés aligha állja ki a jó ízlés próbáját.

"Bulányi György az én generációm ifjúságának megkeserítője volt". Hiszem, hogy Gyurka bácsi őszinte küldetésstudattal foglalkozott az ifjúsággal, és ahogy ezért Mesterét üldözték, őt is bebörtönözték. S ha ez Pajor atyát megkeserítette, akkor jogos a csodálkozásunk, de még a felháborodásunk is. Úgy gondolom, tanúságtevő idősebb testvéreink több megbecsülést érdemelnek tőlünk, akik - vagy Isten kegyelméből, vagy mert nem voltunk eléggé követői a Mesternek - nem tettünk igazán áldozatos tanúságot az Úr mellett. (Ha pedig Pajor atya jogosan látná úgy, hogy káros volt Bulányi György tevékenysége, még akkor is tiszteletet érdemel az áldozat, mert jóhiszemű tévedésen alapult.)

"...a vérerejtékkel küszködő hierarchiát, elsősorban Lékai bíborost..." - No de Pajor atya! A vér itt az írásművész túlzása; elnézzük neki. De a verejték? Kinek a homlokán elképzelhetőbb: az ávosok által kezelésbe vettek vagy a prímási palotában lakozó Lékai bíboros és egyházaruló püspöktársai homlokán? Mert ugyebár az nem állítható, hogy Mindszenty bíboros és Lékai bíboros egyként szolgálták az Isten egyházának ügyét az ateista, egyházüldöző államhatalommal szemben?! Nem bizony: Lékai (és megannyi társa, köztük keresztapám is) csakis azért ülhetett püspöki székbe, mert meg akart (!) felelni az egyházüldözők elvárásainak. (Persze, lehetne itt arról is beszélni, hogy milyen megaláztatások után.)

"Lékai- inkvizíció" - ez sajnos igaz. Lékai bíboros egy bizottságot jelölt ki nem tanúságtevő papi személyekből (egyikük ma igen előkelő pozíciót tölt be egyházunkban), akik előtt Bulányi Györgynek "igazolnia kellett" a hitét. Nem mondható, hogy jézusi módszer.

"...nem a katonai szolgálat megtagadása miatt, hanem szentségtani tévtanításai miatt nyilvánította ki az egyház, hogy nem vállal közösséget vele." - Az államnak a katonai szolgálat megtagadása volt a fő baja, de az engedelmesség ügyében (az engedelmisség a gyermek számára való, a felnőtt a meggyőződését kövesse!), és az egyházrend dolgában (ne kinevezett, hanem választott egyházvezetők legyenek!) írott nagyhatású dolgozatai is sérelmesek voltak az államnak; mert az egyházak ellenőrzését csakis a hierarchián keresztül tudta – engedelmeskedtetés által - gyakorolni. S az ateista hatalom az Állami Egyházügyi Hivatal által (legismertebb vezetője Miklós Imre államtitkár), egyházi bábvezetőkön keresztül "tévtanítóként" bélyegezte meg Bulányi Györgyöt.

"...ebben sem túl felkészült..." - Kedves András atya, nem gondolja, hogy kissé messzire ment? Ismeri Ön Bulányinak legalább főbb műveit? Beszélt vele személyesen? Folytatott vele vitát írásban legalább? Mire alapozza lesajnáló ítéletét?

Hogy egyházunk történelmében kit miért közösítettek ki, komolytalan lenne erről vitatkozni. Kettő biztos. A módszer Jézushoz méltatlan, és közhely: ha egyházunkban lehetett volna protestálni, nem lett volna protestantizmus.

Novák Gyula

Lássuk most, hogyan reflektál valaki Bulányi cikkére a választott nép fiai közül:

Vári György (www.szombat.hu Forrás: Hírszerző)

A Magyar Mércé áprilisi száma egyik írása szerint "az Ószövetség nem az Isten ígéje". Az írás azt fejtegeti, hogy nem volna szabad az Ószövetségből prédikálni, olvasni, tanítani azt, hiszen haragvó, bosszúálló Istene nem lehet azonos az Újszövetség és Jézus megbocsátó Istenevel.

Az Ószövetség egyszerű nemzeti eredetmonda, perspektívája is nemzeti, még ha akadnak is benne, de hát melyik népnél ne akadnának, nagyszerű kivételek, mint a Tízparancsolat. A probléma azonban az, hogy ahhoz, hogy ezt az újnósztikus tanítást következetesen végig lehessen vinni, meg kell szabadulni az Újszövetség egyes részeitől is, Jézus maga ugyanis nem áll határozott folytonosságot látni ama bosszúálló és e megbocsátó Isten között. "Boldogok vagytok, ha miattam gyaláznak és üldöznek benneteket és hazudozva minden rosszat rátok fognak énmiattam." "Örüljétek és ujjongjatok, mert nagy lesz a mennyben a jutalmatok! Így üldözték előttetek a prófétákat is" - mondja Jézus, aki úgy tűnik, tud némi ószövetségi folytonosságról a Hegyi Beszédben, ahonnan e szavak származnak.

Nézzük tovább: "Ne gondoljátok, hogy megszüntetni jöttem a törvényt vagy a prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem teljesé tenni." "Bizony mondom nektek, míg ég és föld el nem múlik, egy i betű vagy egy vesszőcske sem vész el a törvényből, hanem minden beteljesedik." Aki tehát csak egyet is eltöröl e legkisebb parancsok közül, és úgy tanítja az embereket, azt igen kicsinek fogják hívni a mennyek országában. Aki viszont megtartja és tanítja őket, az nagy lesz a mennyek országában.

Vajon mit lehet csinálni például az e kérdésben elég egyértelműen fogalmazó sorokkal, hogyan érthetőek meg egy olyan teológia számára, amely az Ószövetség Istent és kinyilatkoztatását elveti?

*

Az Ószövetség szelleme a haragvás és bosszúállás, az etnikai gyűlölködés, revansvágy, az igazságos bosszú istene. A politikai határok tologatásának, az önös nemzeti érdekérvényesítésnek az istene, aki arra kell, hogy a törzs minden területigényét, érdekeit legitimálja. Mindez a laptól, amelyik az írást közli, alighanem igencsak távol áll.

Ahelyett, ami szerintük igazságos volna, a megbocsátást és a minden bűnön túlradó kegyelmet hirdeti, erről szól ékesen Gyurcsányt bilincsben ábrázoló címlapja és a szöveg: "Törvény előtti egyenlőséget", vagy a viccra egyik karikatúrája, melyen a Gyurcsányt seggbe kúrni készülő cellatársakon és az elkerülhetetlennek tűnő aktustól megijedt miniszterelnökön kacaghatunk, mindenhol a megbocsátás szelleme, az igazságon túlhaladó, végtelen kegyelem képei, a "testvér léssen minden ember" reménye tárul elénk a lap írásaiból, teljesen érthető hát, ha nem jól viselik ezt a bosszúálló Istent.

Igaz, a cikk szerzője megállapítja, hogy az Ószövetségtől, sajnos, nem szabadulhatunk meg, ez politikai szükségszerűség, hiszen minden nemzetnek meg kell védenie magát. Az Isten ígését lépten-nyomon megszegni tehát úgy tűnik, elkerülhetetlen a lap szerint, Isten ígéje és megbocsátása, bármily jó volna, soha nem lehet jelen köztünk, gyakorlatunkban a bosszúálló istent követjük tehát, akit különben elvetünk. Értem.

A szerző mintha elfeledkezne arról, hogy az Ószövetség Istene nem egy olyan "törzsi" Isten, aki mindig és feltétel nélkül hívei mellé áll, csak azért, mert azok zsidók, kiválasztottságuk semmilyen módon nem vonatkozik származásra, alapja hitvallás és szövetség. Izrael nem etnikai közösség teológiai értelemben, hanem egy szerződés által létrejött közösség. Aki olvasta a Smá Jisráel-t, az imát, melyet minden jámbor zsidó naponta kétszer elmond, tudja, hogy a föld, amelyet megígér az Úr, elveszíthető, ha nem engedelmeskedik a nép az Örökkévaló parancsainak.

Aki tehát az Isten ígérését jussnak tekinti, melynek Isten garanciája, aki nem tudja, hogy vallási cselekedeteikben szentelte meg a zsidókat az Örökkévaló, ahogy az ima mondja, az tudja, hogy a törzse ügyleteit védő törzsi Isten képe téves kép. Tudvalevő, hogy ez az Isten legelőször a föld elhagyását kéri az első zsidótól, Ábrahámától.

*

Minderre csak azért érdemes szót vesztegetni, mert az, aki leírta mindezt, Bulányi György atya, egyike azoknak az egyházi személyeknek, akik a legbecsületesebben, legbátrabban viselkedtek a Kádár-rendszer idején.

És ez bőven ad okot az elkeseredésre, főleg egy olyan környezetben, ahol Pál apostolt és a szeretet hirdetését szörnyű zsidó mótelynek tekintik egyes radikális tüntetők (legalábbis a tudósítások szerint), és most senki nem kiált keresztényellenességet, szemmel láthatóan senkit nem érdekel az, ami más esetekben jelentős aktivitásra készítetne.

A hazai politikai kereszténység egy részét, sajnos, roppantul zavarja Pál, Jézus és az evangéliumok keresztény tanai, az a sok beszéd szeretetről és megbocsátásról, abban, hogy védelmezze a kereszténységet. Nem lehet egyszerű.

Bulányi páter mindig is kereső szellem és igazságkereső ember volt, most, sajnos, nagyon eltévedt. Mindettől függetlenül azért még ne felejtjük el, ki ő, ne felejtjük bátorságát, tisztességét. Ha rá gondolunk, az talán segít megértenünk, mennyi frusztráció gyülemlett fel sokak lelkében a Rákosi- majd a Kádár-rendszerben, és segít megértenünk majd eltévelyedett honfitársait. Aztán "majd a szabadság békessége/ is eljön, finomul a kín -/ s minket is elfelednek végre/ lugasok csendes árnyain". Legalábbis a ballépéseinket, a megbocsátás szelíd mosolyával.

A szerző kritikus, irodalomtörténész

(A következő hozzászólás a Magyar Mércé következő számában jelent volna meg, de a lap idő közben anyagi okok miatt megszűnt.)

Nem csak tolvajok és rablók!

(Hozzászólás a "Bulányi vitához")

A Krisztus előtt jöttek, de az azóta jövőkre is igaznak kell lennie: Nem csak tolvajok, és rablók, hanem a gyilkos ördög imádói is (Jn.8,44)! A farizeusok Jézus korának legvallásosabb képviselői voltak, akik a mózesi törvényeknek - a mózesi, és prófétai hagyományokon alapuló - legszigorúbb betartását követelték. Isten Fia azonban így tanított: "Hallottátok a törvényt," - "én azonban azt mondom nektek..." - (mert kezdetben nem így volt!) (Ter 1,27 Mt 19,4 és Rom 1,19) A Mester hol szigorít a mózesi törvényeken, hol enyhít rajtuk: Így teszi tökéletessé a tökéletlent. Hiszen abból a törvényből nem vehet el egy "i" betű sem; abból a törvényből nem vehető el büntetlenül a legkisebb előírás, melyet a Fiú az Atyánál látott, aki a szeretet! (1.Ján. 4,16) Ugyanis Jézus mást ért "törvényen", mint a zsidók! A kettős szeretet-parancsban benne van az egész törvény, és a próféták! Tehát nem a Tórából elvehető bármi, és nem ez vezet kárhozathoz, hanem a szeretet-parancs megrontása!

Bulányi Őszövetség-kritikája nem tesz mást, mint "ragozza" az Evangéliumot. Jézus nyomában nem az Őszövetség teljes egészét veti el, csupán azon részeit, melyek megváltónk Atya-képének ellene mondanak. Mert nagyobb van itt Mózesnél, aki van, mielőtt még Ábrahám lett volna! A messiási jövendölések isteni igazsága semmiképpen sem igazolhatja az összes őszövetségi szöveg legitimitását, mint ahogy Jézus isteni jogait sem ez igazolja. A kiválasztottság előjogként való értelmezése, Izrael harcainak Isten általi, történelmi támogatása világos blaszfémia, és egyértelmű sátán-imádat: Melynek zsidó-keresztény kontinuitása - szt. Pál apostol buzgó teológiai munkásságával is megtámogatva - logikusan vezet el a vallás-, és

keresztes háborúig, s az eretnek-, és boszorkányégetésekig. Jézus megtagadta az efféle kinyilatkoztatás legitimálását, többek közt ezért is feszítették keresztre a zsidók.

Értelemszerűen, ha most születne meg, ma is fenyegetné a keresztény egyházak sok vezetője részéről a kereszt.

A kommunizmus alatt a Magyar Állam, és a Vatikán közti, 1964-es "részleges megállapodás" lehetővé tette, hogy az Állami Egyházügyi Hivatalnak (valójában egyházüldözési hivatal volt ez!) kvázi "előzetes vétő-joga" legyen a magyar püspökök kinevezésekor. Értelemszerűen csak olyan papok kinevezéséhez járultak hozzá, akiket vagy már korábban sikerült III/III-as ügynöknek beszervezniük, vagy már békepapok voltak, vagy valami egyéb személyes "zsarolhatósági" oknál fogva láttak biztosítékot arra, hogy nem fognak aktív ellenállást tanúsítani az ÁEH egyházromboló tevékenységével szemben.

Mára már a történészek bizonyították, s nyilvánosságra is hozták, hogy mind Lékai, mind Paskai bíboros ügynök volt! Az egyházi vezetés szokásos kommentárja nem a hívek megkövetése, csupán a beismerés; azt gondosan hozzátéve, hogy e vezetők mégsem tettek semmi rosszat, sőt viselkedésük még hasznos "modus vivendi" is volt az Egyház számára! Ezt nevezzük szerecsenmosdatásnak. Bennfentesek tudják, hogy Lékai, és a teológusok úgy beszéltek Bulányival, és mozgalmá képviselőivel, akár szódás a lovával. A Bokor mozgalom iratait "ismeretlen tettesek" meghamisították, s úgy helyezték el templomokban, hogy a híveket így provokálva, ellenük uszítsák. Bulányi rehabilitációja ellenére, a mai napig megtagadják tőle az egyházi sajtó nyilvánosságát. Szemére vethető-e ezek után hogy oda ír, ahol leközlük? Ha nem közli az Új Ember, nyilatkozik a Népszabadságnak, vagy a libsi sajtónak. "Ahogy lehet."

Az Egyház morális hitelvesztése mellett a legnagyobb kár: A többi katolikus alternatív lelki mozgalom (Regnum, Fokoláre) felheccelése Bulányi Bokor-mozgalma ellen. Bizonyított, és köztudott, hogy Miklós Imréék (ÁEH) ötlete volt e "szalámi taktika", és a hierarchia szívesen asszisztált ehhez. A Bokor mozgalom kivételével türelmi zónát kapott a bázis többi csoportja, s Bulányi maradt az utolsó fekete bárány, mert ragaszkodott az Evangéliumhoz, s nem volt hajlandó megalkudni az erőszak-mentesség kérdésében.

A hierarchia viszont ezzel az ürüggyel nem ítélt el; mivel a II. Vatikáni Zsinat - alternatívaként - elfogadja a katonai szolgálatmegtagadást. A kákán is csomót keresve tehát ál-ürüggyet kellett találni: Addig ügyeskedtek, míg a szerzetes két egyházkritikus művében (Erény-e az engedelmesség, Lelkipásztori marketing) találtak olyan kitételeket, melyeket szövegkörnyezetükből kiragadva, és félreértelmezve elkészülhetett az "inkvizíciós vádirat". Hogy Ratzinger bíboros, a Hittani Kongregáció vezetője, a mai XVI. Benedek pápa miért nem ítélte el Bulányit, annak oka valószínűleg nem csupán a vizsgált szövegek többféle értelmezhetősége, hanem az a tény, hogy mind II. János Pál pápa, mind Ratzinger bíboros ismert volt kemény antikommunizmusáról, vagyis - Ruizhoz, a piarista generálishoz hasonlóan - tisztában volt mind az ÁEH, mind a magyar hierarchia sötét szándékaival. (Értsd: A kisközösségek helyzetének ellehetetlenítésével.) A hosszú évek huza-vonája után, immel-ámmal meghirdetett belföldi rehabilitáció után viszont a hierarchia vezetőinek esze ágában sem volt a hívektől, a közösségektől, vagy Bulányitól bocsánatot kérni, hiszen ezzel el kellett volna ismerniük korábbi szervilizmusuk bűnét. Továbbra is vádaskodnak, sőt jelenleg a többi bázisközösség is duzzog, ami nyilván tudat alatti öngigazolás, lelkiismeretük felmentése korábbi elhatárolódásuk miatt. Bulányitól kérik számon a kiengesztelődés jámbor keresztény gesztusát: De hogyan nyújthatna megbocsátó békejobbot az, akitől az ellene vétők arroganciából nem hajlandók bocsánatot kérni? Hiszen a bocsánat adásának feltétlen lelki, és logikai feltétele a vétkes bocsánat kérése! A kiengesztelődésre a vétkesnek, és nem az áldozatnak van szüksége; épp, mert Bulányi - Mesterére hallgatva - sohasem haragudott rájuk!

Pajor atya hozzászólása engem nem döbrentett meg, hiszen a sosemvolt rendszerváltás óta tucatjával akadnak olyanok, akik felöltve az árpád-sávot, nemzeti-keresztény kacagányt, lelkesen dalolják ultra-jobbos rendezvényeken a himnuszt, s csak akkor válnak gyanúsakká, mikor támadni kezdik a kommunizmus ellen egykor aktívan küzdő veteránokat. Tárgyilagos műveltséget, komoly kutatómunkát kér számon, és óv az érzelmi- indulati érveléstől.

Hozzászólása azonban nem mutat fel tudományos többletet, ezzel szemben tele van indulatokkal. A komoly akadémikusságra hivatkozva állították egykor klerikusok, hogy lapos a föld, s a nap forog a föld körül. Komoly akadémikusok szajkózzák mindmáig, mesés finnugor rokonságunkat. Komoly, kétezer (valójában szemita 3000) éves, egyetemeken izmosodott keresztény hagyományokra hivatkozva hirdet, a szerény agyi képességekkel megáldott Bush elnök kereszties háborút, az iszlám terrorizmus ellen. Fő a kellő szakmai felkészültség, uraim! Egészen sajátos szakmaiságra vall, midőn Petőre hivatkozna burkoltan igyekszik "lezsídózni" Bulányit. Régi trükk: Ha valakit - akár egy antiszemitát, antiszemiták előtt, s talán épp a zsidók - le akarnak járatni, rendszerint "lezsídózzák". Eltekintve attól, hogy Bulányi zsidó származása légből kapott, teljességgel indifferens kérdés abból a szempontból, hogy igaza van-e vagy sem. Lehet, hogy a tudományosság emlőin nevelkedett Pajor atya a faji determinizmust vallja? Akkor meg aligha érthető, mért kardoskodik Jézus zsidó származása mellett? Már a kérdés pusztá felvetése is meglehetősen sértő, hogy Bulányi kapcsolatban állt-e Miklós Imrével. Képzeljük csak el, mit szólnának a keresztény hívek, ha valaki Jézus és Pilátus viszonylatában tenne fel ilyen sokat sejtető kérdést! Függetlenül attól, hogy ki kit tekintett a zsarolhatóság adujának. Ezek finoman szólva övön aluli ütések Pajor atyától. Kb. egyidős lehetek Pajorral, így bátran merem cáfolni azon állítását, mely szerint Bulányi generációnk ifjúságának megkeserítője lett volna! Épp ellenkezőleg: Sokunk számára szinte egyedül az ő mozgalmának ellenállása adott reménységet az egyház jövőjét illetően! Ismertem többeket, akik hatására tértek meg a pogányságból. Egyházzszakadás réméről persze szó sem volt; de ha lett volna, azért egyedül Lékait, és a püspöki kart terhelte volna felelősség! Azt állítani, hogy szentségtani tévtanításai miatt nyilvánította ki az Egyház, hogy nem vállal közösséget vele, bizony - hiába is szépítgetnénk - szimpla hazugság! Ugyanis nem tehető egyenlőségjel az Egyház és a magyar püspöki kar közé! Épp Ratzinger bíboros Bulányit soha el nem ítélté miatt igaz, hogy az EGYHÁZ Bulányit SOHASEM ÍTÉLTE EL, sohasem tagadta meg a vele való közösséget. Ha focimeccsen a partjelző lest int, de a bíró felülbírálja ítéletét, nem mondhatjuk, hogy a csatár mégiscsak lesre futott! Pajor atya nem ve(he)tett részt Bulányi "vallatásán", de Bulányi utána szinte szóról-szóra emlékezve írta le, s publikálta, hogyan zajlott e zárt kihallgatás. A Lékai bíboros által megbízott nagy tekintélyű inkvizitorok Vanyó, Gál, és Rózsa írástudó professzorok, voltak. S akinek későbbi karrierjére Novák Gyula burkoltan céloz, Erdő Péter, jelenlegi bíborosunk. Utóbbinak becsületére legyen mondva, hogy csak írnikként vett részt Bulányi atya megalázó meghurcolásán. Most viszont épp ő lehetne a korona-tanú, aki tisztázhatná a dolgok egykori egyházpoltikai hátterét, mégis sűrűn hallgat. Feltehetőleg félti a mundér becsületét, holló a hollónak nem vájja ki a szemét, a halott Lékairól pedig jót vagy semmit, - gondolja. Pedig a mondás helyesen így szól: Halottakról az igazat, vagy semmit! Minden esetre ezt a fegyelmi eljárást éppen nem "a megoldás keresése vezette" hanem "az ítékezés"!

"Bulányi kolléga álma nem valósult meg": Nem az volt a célja, hogy állami rendelettel, nemzetünket védtelenné tevő politikai okok miatt szüntessék meg a hadsereget; hanem hogy annak következményeként szűnjön meg, hogy Jézus örömhírének hatására megtérnek az emberek. Ez pedig, ugyebár némi különbség!

Pajor atyának Markion elítélését illetően igaza van abban, hogy gnoszticizmusa is vád volt ellene. De hogy egy kiközösítés esetében mi az igazi ok, az örökre a kiközösítők titka marad, amit magukkal visznek a sírba. Sok inkvizíciós kiközösítési ítélet hivatkozott olyan okokra, melyek a II. Vatikáni zsinat után, mint ilyenek, teljességgel abszurdnak tünnének.

Ezért nagyon is feltehető, hogy - akár Bulányi esetében - az igazi okok közt lehetett Markion Ószövetség-ellenessége, és az erőszakmentességről vallott nézetei. Hiszen ezek alapjaiban ingatták meg az akkor már hatalmi-tekinthető szervezetté torzult egyházi struktúrát. A két eset tehát legfeljebb annyiban különbözik egymástól, hogy míg Markiónnál lehetett egyéb, valódi ürügyet találni, Bulányinál legfeljebb mondvacsináltat.

Az Ószövetség egyes részei és az Újszövetség közti nyilvánvaló ellentmondások két évezred óta foglalkoztatják a keresztény teológusokat.

Alapvetően 3 megoldási modell létezik:

1. Lehet azt állítani, hogy kétféle erőszak létezik; a rossz (emberi eredetű), és a jó (isteni eredetű). Sokáig próbálták egyes iskolák ezt hirdetni az Egyházon belül, de korunk teológusai ma már szinte mind megegyeznek abban, hogy ez az állítás tarthatatlan. Ugyanis ha az ellenségeivel is jót cselekvő Szeretetisten erkölcsileg is a maga képére, és hasonlóságára alkotta az embert; akkor ez nyilvánvaló képtelenség.
2. Mások úgy gondolják, hogy Krisztus előtt Isten megengedte az erőszakot, utána azonban megtiltotta. Természetesen ez a nézet sem elfogadható, hiszen ha Isten változatlan, erkölcsi törvényei is azok kell legyenek.
3. Az exegéták harmadik módszere a legrafináltabb. Az újkori, "történeti-kritikai biblikus módszer" segítségével, az értelmezés eszközére hivatkozva igyekeznek feloldani a nyilvánvaló ellentmondást. (Figyelembe kell venni a szentíró korát, kultúrkörét, tanító szándékát, stb.) Ez esetben azonban a szöveg eredeti értelmét valójában meg kell változtatni! Ha pl. az írásban az áll: Jahve parancsot ad egy gyilkosságra, ez lehet a szentíró szubjektív tévedése, de semmiképpen sem lehetett objektíve Isten szava, vagy akarata. E mondat sugalmazottsága csakis önnön negációja lehet!

Ezért nevezi elődeit Krisztus az embergyilkos ördög fiainak, tolvajoknak, és rablóknak. Feleslegesen veszi védelmébe Pajor atya az Ószövetséget, hiszen annak jézusi részeit senki sem bírálta! (Egyébként arra a kérdésre, miért szavalta Jézus a kereszten a 22. zsoltárt, ismeretes egy olyan értelmezési kísérlet is, mely szerint ez kísértés volt. Jézus ugyanis csak büntetlen volt, de nem kísérthetetlen! S az elhagyatás érzésének kísértését épp azáltal győzte le, hogy eljutott "a te kezébe teszem le a lelkemet" kimondásáig!)

Voltaképpen keresztény egyháztörténelmünk ma már "szánva bánt" összes bűne visszavezethető e hamis "zsidó-keresztény kontinuitáshoz", hiszen ha az Ószövetség teljes szövegét, egyenrangúan isteni ihletettséggű szövegnek tartjuk, akkor - szt. Pál apostol teológiájának további segédletével - játszva igazolható az eretnek- és boszorkányégetés éppúgy, mint a keresztes- vagy bármely vallásháború. Az idők jeleként értékelhetjük, hogy az erőszak kérdésében két utolsó pápánk tanítása közelebb áll Bulányiéhoz, mint Paskaié, vagy Pajoré. A végidőkben az erőszak is globálisan fenyegető veszéllyé vált, s ennek felismerése alakítja Egyházunk fejének mai gondolkodását. Ismeretes, hogy II. János Pál, nem sokkal halála előtt intenzív agitációba kezdett a halálbüntetés eltörléséért az egész világon! (Nem az életfogytiglani büntetések enyhítéséért!) Ennek az állásfoglalásnak óriási elvi jelentősége van! Hiszen ha egyetlen bíróságnak sincs joga senkit sem halálra ítélni, hogyan is lehetne rá joga egy ellenséges államnak, kormánynak, politikusnak, hadvezetésnek, parancsnoknak, vagy közlegénynek? Az Ószövetség, (éppúgy, mint a Korán) erről mást tanít, de minden embernek el kell döntenie, hogy ebben kinek ad igazat: Mózesnek, Mohamednek, vagy Krisztusnak? (A szemitavallások harcosainak nyilván kapóra jön a mi szelídségünk. Nyilván ezért törölték el hazánkban is a sorkatonai szolgálatot, s nem azért, mert megtértek.

Ettől azonban még nem volt a rómaiak ügynöke Jézus, ahogy azt más-más okból mind a zelóták, mind a főpapok gondolták. Éppúgy Bulányi sem a SZDSZ, vagy az MSZP provokátora.

A Bulányit elmarasztaló, míg Lékait felmentő, felmagasztaló, pajori vádaskodás pikantériája, hogy az állítólag jobboldali atya szóról-szóra ugyanazokat az érveket mondja, melyet megboldogult Gecse Gusztáv szájából hallottam, aki tudvalevően [...- *kérésre a mondat folytatását töröltük*].

Ezért meglehetősen émelyítő, mikor Pajor atya Bulányit teszi felelőssé az akkori egyház-üldözésért! Épp úgy, mint korábban Paskai tette ezt Mindszentyvel! E logika szerint elsősorban Krisztus a felelős az első századok vértanúíért. Aki nincs Vele, ellene van, de aki nincs ellene, Vele van...

TARNÓCZY Szabolcs

De lássuk csak, mennyiben "intézett Bulányi Ratzingerrel szemben támadó, ízléstelen kirohanást"?

(www.riporter.axelero.net Kontra-Klubrádió)

PAPA RATZI?
2005. április 21.

Orosz József: A katolikus egyház egykori kitagadottja, majd rehabilitált)a, a hazai Bokor közösség vezetője, Bulányi György rendszerváltás előtt indulatos, heves levelezésben állt a most pápává választott Ratzinger bíborossal. Az akkor debreceni hitoktatót, piarista pátert a magyar katolikus egyház jelentette fel a Vatikánban. Valóban heves volt, valóban indulatos levelezés volt önök között?

Bulányi György: Nem, ez nem vatikáni stílus. Mikor Rómában jártam, barátaim figyelmeztettek, hogy tudod, a vatikáni stílus az, hogy nekem úgy látszik, és nem az, hogy így van, nem volt az neves, nem volt az indulatos, csak tét volt nagyon nagy, nagyon akadémikus volt.

Orosz József: A magyar katolikus kar jelentette mondhatni önt föl a Vatikánban. Mi történt azután, a Vatikánban hogyan került egyáltalán kapcsolatba az akkor mér Ratzinger bíborossal?

Bulányi György: 1982-ben kényszerített pártunk és kormányunk a magyar katolikus püspöki kart, hogy tőlem megvonja a nyilvános papi működés lehetőségét. De hát ez nem lett volna még elég siker pártunk és kormányunk számára, a teljes siker az, ha nem csak a magyar püspökök, akiket az ő előzőleges hozzájárulásukkal nevezett ki Róma, hanem maga a Vatikán is megállapítja azt, hogy velem valami baj van. Így aztán a '82 nyári nyilvánosságra hozott eltiltásban az is szerepel, addig is, amíg a hittani kongregáció nem nyilatkozik erről, ez volt az alapja annak, hogy kapcsolatba kerüljön az én ügyem a hittani kongregációval.

Orosz József: 1982 júniusában ugye hozott egy ítéletet, ehhez volt egy úgymond végrehajtási utasítás is, amelyben felszólították az itthoni katolikus papságot, hogy tartsák távol magukat mindazoktól a megnyilatkozásoktól, és összejövelektől, amelyeket Bulányi atya és az ő tanait követők szerveznek. akkor a hittani kongregáció vezetője már Ratzinger bíboros volt.
Bulányi György: Igen.

Orosz József: Hogyan reagált egyáltalán Ratzinger bíboros a magyar katolikusok, a püspöki kar följelentésére? Befogadta, kétkedően fogadta, egyáltalán mi állt az önök levelezésében?
Bulányi György: Az én levelezésemben semmi áll, mert Ratzinger '85-ig semmiféle mozdulást nem tesz irányomba. Azért Rómát nem lehet úgy rángatni, mint ahogy a magyar hatodik püspöki kart, amely pártunk és kormányunk területén élt. Valamit kellene csinálni ezzel a Bulányi-üggyel, mondta, amikor összetalálkozott egy alkalommal Rómában az egyik ott élő egyetemen tanító magyar pappal. Erről értesültem, s aztán '85 nyarán elküldte processus

verbalis, azaz szóbeli kihallgatás céljából Ratzinger Zakar polichartot, aki jelen pillanatban a ciszterciek zirci apátja. S megérkezett hozzám, elbeszélgettünk, és mindenekelőtt átadott egy 12 pontból álló hitvallást, amelyet Ratzinger hivatala fogalmazott meg számomra, hogy ezt írjam alá, és ha aláírom, akkor rendben van az én katolikus hitem, és nincs azzal semmi baj.

Orosz József: Vagyis visszafogadja az egyház a kebelébe.

Bulányi György: Nem kell engem visszafogadni. Valamit el kell magyaráznom. Egy emberrel, aki katolikus, azt lehet csinálni, hogy kiközösítjük. Engem a magyar katolikus püspöki kar nem közösített ki. Második, amit lehet csinálni, most már nem egy emberrel, hanem egy pappal, hogy nem közösítjük ki, de fölfüggesztjük őt a hivatalától. Engem a magyar katolikus püspöki kar nem függesztett föl a hivatalomtól, hanem hozott egy intézkedést, ami nincs benne az egyházi jogban, azt mondta, hogy megtiltja a nyilvános működést. Ez annyit jelent, hogy hát én továbbra is misézhetek, prédikálhatok, szentségeket, szentelményeket szolgáltatathatok ki erdőn, mezőn, réten, magánlakásban, előadóteremben, akárhol, csak a katolikus egyház birtokában lévő épületekben nem. Ilyen büntetést kaptam, amely büntetés teljességgel nonszensz, abszurdum, nem fordul elő az egyházjogban. Talán- talán a magyar püspökök is ügyeskedtek annak érdekében, hogy ne kelljen nekik olyan lépésre ragadtatniok magukat, mint amelyet pártunk és kormányunk kívánt tőle.

Orosz József: Amikor megkapta Ratzinger bíborostól ezt a 12 pontos listát, egyáltalán mi állt ebben a 12 pontban? Szóba került ott, hogy az egyház nem állt az exkommunikáció, tehát a kiközösítés, illetve a szuszpenzió, a felfüggesztés büntetéssel, egyáltalán feloldotta a magyar katolikus püspöki karnak ezt a sajátos büntetési formáját?

Bulányi György: Szó sem volt, ebben jámbor hitvallásszerű fogalmak voltak, nagyjából a második, és kisebb részben az I. Vatikáni Zsinat szövegeiből. Ez a 12 pont nem foglalkozott azzal, hogy magyar meg nem magyar püspöki kar, meg Bulányi meg nem Bulányi, ez kizárólag doktrinális jellegű szövegek voltak. Azt mondta Zakar polichart, hogy három napig tanulmányozzam, s akkor ő újból megkeres, és akkor döntenek, hogy aláírom-e vagy sem. Hát én három nap és három éjjel tanulmányoztam a szöveget, aminek az eredménye az lett, hogy amikor megjött Polikárt, akkor azt mondtam neki, hogy én ezt minden további nélkül aláírom, csak a jegyzőkönyvbe be kell venni, hogy még hozzátennék egy 13. pontot is, mégpedig azt, amelyik a lelkiismeret szabadságáról szól, amelyik azt mondja, hogy a lelkiismeretet nem lehet kényszeríteni, mert a lelkiismeretünk által ismerjük meg az Istent.

Orosz József: Ön egyrészt Bulányi úr '52-től '60-ig börtönben volt, később Budapesten bútorszállító munkás volt.

Bulányi György: Szállítottam én nem bútort is.

Orosz József: Önt a magyar püspökök eretneknek bélyegezték, a '80-as években a pártállam idején kezdődött, ahogy az előbb is említette a katonai szolgálati kötelezettség megtagadása.

Bulányi György: Nem bélyegeztek, hát nem lehet bélyegezni azt, aki nincsen kiközösítve. Hát nem lehet bélyegezni azt, aki nem tagadja meg a hitvallásnak valamelyik pontját, de az egész állami és az egész egyházi apparátus el tudta érni azt, hatalmas apparátus mind a kettő, hogy minden magyarországi katolikus mélyen meg legyen győződve arról, hogy nálam valami nincsen rendben minden bélyegzés nélkül.

Orosz József: Ehhez mondhatni, a hittani kongregáció vezetője, vagyis világi nyelven mondva a Vatikán főideológusa Ratzinger bíboros assisztált.

Bulányi György: Ezt most nem így kell mondani. úgy kell mondani, hogy hát a Vatikán volt az, amelyik '64-ben a részleges megállapodást csinálta, a Vatikán volt, akinek assisztálnia kellett a mi tönkretevésünkhöz, és a Vatikánnak van egy olyan szerve, amelyiket úgy hívnak, hogy hittani kongregáció, és a hittani kongregációnak volt bíboros prefektusa Joseph

Ratzinger, és amikor Joseph Ratzinger megírta a levelét nekem, akkor azt is megírta, hogy mindezt a pápával való megbeszélés alapján teszi. Szóval nem lehet itt kiegyezni egy személyre, mert mondhatom azt, hogy hát végrehajtotta Karol Wojtyła akaratát, hát annak volt a kinevezettje. Nem választanak itt senkit sem. Kinevezik. Hát kinevezett ember azt csinálja, amit a kinevezője kíván.

Orosz József: Mindenesetre a római katolikus egyház története során nemigen esett meg, hogy még életében rehabilitálnak olyasvalakit, akit korábban elmarasztaltak. Önt "rehabilitálta" a Vatikán.

Bulányi György: Ez annak a következménye, hogy nem akarok meghalni. Hát '97-ben történik a rehabilitáció, hát erről mondok valamit. Ez úgy történt, hogy írtam egy levelet megint a hittani kongregációba Ratzingernek, hogy az én hazámban az apagyilkosnak is megbocsátanak ám 15 esztendő után, én meg letöltöttem ezt a 15 év büntetésemet, én elmondom a krédót, s leírtam neki a levélben, én hiszem mindazt, amit egy katolikus embernek hinnie kell. Ez hatott. S megüzente a piarista generálison keresztül, hogy nem kell semmit sem tennem, ő a magyar püspöki karral ezt az ügyet lerendezi. Na most a magyar püspöki kar egy jó fél évet aszalta ezt az ügyet, és nagy kínosan megszületett '97 végére egy írás, a korlátozó intézkedések megszüntetésére. Tehát korlátozó intézkedésnek lett minősítve a '82-es irat, nem eretnokség, kiközösítés, nem fölfüggesztés, csak korlátozó intézkedés. Na hát ezt közölték a magyar sajtóban, akkor ennek megfelelő hullámai voltak, és azóta eltelt most már nyolc esztendő, és semmiféle korlátozó intézkedés nem szűnt meg. Mert a korlátozó intézkedés az lett volna.

Orosz József: Ha továbbra is visszamehetne a templomba misét tartani.

Bulányi György: Egy püspök meghívott volna, hogy hát tessék, atya, prédikáljon nekünk. Én hiába megyek akárhová, vagy beengednek vagy sem.

Orosz József: 1997 óta volt még párbeszéd és Ratzinger bíboros között?

Bulányi György: Én megírtam neki '97 után valamikor, talán 2002-ben, hogy ez a bizonyos rehabilitáció így történt, semmi se történt.

Orosz József: Erre hogy reagált Ratzinger?

Bulányi György: Úgyhogy nem írt, válaszolt semmit se reá.

Orosz József: Amikor két nappal ezelőtt bejelentették, hogy II. János Pál pápa utódja a német születésű Joseph Ratzinger bíboros, XVI. Benedek néven, ott az erkélyen a Vatikán palotájának erkélyén azt mondta Ratzinger, hogy én egy egyszerű és alázatos szolgája vagyok Isten szőlőskertjéből. Ez egy rendkívül puritán mondatnak hangzik. Ott a pompa közepette a palota erkélyéről.

Bulányi György: Nem ez a disszonáns, az a disszonáns, hogy az állam, amelyikről Marx Károly megmondotta, hogy erőszakszerv, állandóan szövetségben óhajt lenni az egyházzal, és az egyház állandóan szövetségben óhajt lenni az állammal, ez a disszonáns. Ennek a disszonanciának a megnyilvánulásait én az egyháztörténelem minden évében, órájában, napjában szenvedem. Ez a disszonáns. Ezen belül hát mit mondjon egy pápa ott el? Hát csak olyasmit mondhat, ami mégis hasonlít arra, amit Jézus mondott.

Lássuk most, mit ért Bulányi atya "kommunizmuson"?

(BESZÉLGETÉS BULÁNYIVAL A NÉPSZABADSÁGBAN)

Gerlóczy Ferenc riportja Bulányi Györggyel és Tamás Gáspár Miklóssal www.nol.hu)

Bulányi György: el kell kezdeni a kommunizmust.

Számomra Jézus az etalon - jelentette ki Bulányi György piarista tanár, a Bokor katolikus bázisközösség alapítója. - Hiszem, hogy az Isten Szentháromság, és hogy a második személy megtestesült, és tudja azt, amit a Szentháromságban tanult. A Hegyi Beszédben csodálatos tömörséggel foglalta össze ezt a tanítást, amelyből a legeslegfontosabb, hogy "semmiképp se verekedjetek" - fogalmazott Bulányi György.

Jézus kereszthalála és feltámadása után azonban azonnal elfelejtettük, amit tanított, sőt, kereszténység címén mindazt elkövettük, amit tiltott nekünk. 1200 év telt el Jézus után, mire egy itáliai fiatalember, Francesco Assisiben újra elhitte Jézus tanítását. Azóta is, ma is változatlanul Jézus az etalon - mondta Bulányi György. - Tanítása végtelenül egyszerű: az emberen (nem az "emberiségen") lehet segíteni. Gyűjts magad köré 12 értelmes embert, ahogy Jézus tette. Kezdjétek el a kommunizmust, a teljes vagyonszétosztást. A gazdagodás megtagadását. Ágy, ruha, reggeli, vacsora kell, semmi több. Éppen úgy, ahogy Isten megmutatja nekünk a Szentháromságban. A Szentháromság a kommunizmus világa. Ami az Atyáé, az a Fiúé is. Semmije nincs a Fiúnak sem, ami az Atyának ne lenne. Ez a tökéletes "egy dénár társadalom" - mondta Bulányi György. - Ha mindenkinek egy dénár jut, akkor senki ne tartson igényt ennél többre. Hiszen az, aki magának és az övéinek két vagy több dénárt tart meg, csak másoktól veheti el a plusz dénárokat. Ne kuporgasson senki, akinek több jutott. A keresztény kisközösség a halál, az erőszak útja helyett az élet útján jár: adni kell, és nemcsak a havernak. Ez a járható út: Jézus "elbolondított a családjától 12 éretlen srácot" és megvalósítja velük ezt az "egy dénár társadalmat" - ismételte meg a Bokor bázisközösség alapítója.

Rossz Biblia-fordítás az, amely szerint Jézus csak a "kapzsiságot" tiltja - emlékeztetett Bulányi György. - A bajok oka valójában a "pleonexia", ami magyarul annyit tesz: "többet birtokolni akarás". Ugyan ki az közületek, aki elégedett a fizetésével, a körülményeivel? - nézett körül a jelenlévők között Bulányi György. - Márpedig, aki többet és még többet akar birtokolni, az meg is érdemli, úgy kell neki. Úgy is fog járni. Önként és szabadon hajtja igába a fejét, hajszoja magát és másokat értelmetlenül. Szabadok vagyunk. Az Isten nem bábjátékos, nem vezet minket az ő útjára bábokként. Ha rabszolgaságot akarunk, megtehetjük. Ha kapitalizmust vagy kényszerkommunizmust akarunk csinálni Jézus-követés helyett, akkor az is lesz.

Nem tudom, hogyan lehet az "emberiséget" megmenteni, de azt tudom, hogyan lehet néhány értelmes emberrel összeállni és kisközösségeket csinálni, ahogy Szent Ferenc nyomán a Bokor mozgalom meg is tette - mondta Bulányi György.

S végül az erőszakmentességről. Igaza van annak, aki azt mondja: az erőszak legális, hiszen az állam erőszakszerv, a jog pedig erőszakkal kikényszeríthető. De ki lehet vonulni ebből. Én nem kérek az erőszakból, magam nem követek el jogtalanságot, nem jelentem fel még azt sem, aki kirabol, akár az állam nevében tette, akár illegálisan. Egyoldalú leszereléssel kijelentem: én pedig nem pofozkodom.

Még hogy nincs remény? Lépj ki minden erőszakból, lépj ki az erőszakon alapuló jog világából. Megoldás csak arrafelé van, hogy "szeressétek ellenségeiteket, üldözőiteket". Ezt nem értjük már kétezer éve. De előbb-utóbb majd csak leesik az a húszfilléres. Az Isten embere a remény embere - mondta Bulányi György - és a remény, a jó hír abban van, hogy az erőszakmentesség élhető út. - Állítom, most 87 esztendő vagyok, de ez alatt civil emberek - nem hatóságok - részéről a legsúlyosabb, amit el kellett szenvednem, hogy egy fiatalember, mikor a buszra föl szálltam, azt mondta, hogy - maga marha, nem tud vigyázni?" - Az erőszak feladása eszerint nem jelenti a biztonság feladását: Bulányi atyát senki civil nem bántotta - a biztonságról, jogról szavaló hatalmasok annál inkább...

Nincs globális megoldás - mondta Bulányi György. - Az egyetlen lehetőség, hogy elérjük a kritikus mennyiséget, amely megváltoztatja a világot, ha "4-5 magyar összehajol", hogy aztán azok ismét keressenek 4-5 újabb társat, s így adják tovább a reményt.

És ha azt kérditek, miért jó ez az Út? - Bulányi György Jézus tanítványaival válaszolt, akik az Olajfák Hegyén így sóhajtottak: "Uram, jó nekünk itt lenni."

(RIPORT BULÁNYI ATYÁVAL A Népszabadságban, Czene Gábor, 2008 január 6- án)

PROVOKÁCIÓ MINDEN MENNYISÉGBEN

(Beszélgetés a vasmiséjére készülő Bulányi Györggyel)

Szimpatizál a radikális baloldali eszmékkel, ha lenne valódi kommunista párt, be is lépne. Bulányi György, a 88 éves piarista szerzetes tudatosan provokál. Hiszen - mondja - Jézus is ezt tette. Bulányi páter ma tartja a vasmiséjét: hat és fél évtizede szentelték pappá.

- Bő hatvan évvel ezelőtt megalapította a Bokor katolikus bázisközösségi mozgalmat, amely később főként azzal vált ismertté, hogy tagjai megtagadták a katonai szolgálatot. Megjárta a Rákosi- és a Kádár-korszak börtöneit, aztán - az egyházi hierarchia elutasítása miatt - konfliktusba keveredett a Vatikánnal is. Eltiltották a papi szolgálatától, és csak jóval a rendszerváltás után kapott erkölcsi elégtételt. Visszatekintve: mi az, amit sikernek tekint?

- 1945-ben Debrecenben egy Vatikánt megjárta pap elmagyarázta nekem, hogy kisközösségeket kell létrehozni. Megkért, hogy szedjem elő a teológiai jegyzeteimet, mondjam el mindenkinek: van Isten, és létezik halhatatlanság. Megpróbáltam a legderékabb debreceni lányokból és fiúkból kisközösséget csinálni, de semmire nem mentem ezekkel a témákkal. A könyökükön jött ki. Kínomban elővettem a Szentírást, és ez tökéletes újdonság volt.

- Mármint kinek?

- Nekik is, nekem is. Korábban ilyen nem nagyon fordult elő. Rengeteg teológiai művet meg mindenféle más "jámbor könyvet" olvastunk, csak pont a Szentírást nem. A legkevesebb, amit elmondhatok, hogy a Szentírás a felfedezés erejével hatott a számunkra. Szövegelemzést készítettünk - magyartanárként volt ebben némi gyakorlatom -, és kiderült, hogy Jézus azt hirdette: szeressük még az ellenségeinket is. Jééé! Addig hazafias magyar katolikusok voltunk, akik úgy tudták, hogy az ellenséget aprítani kell.

- Hol itt a siker?

- Életem legnagyobb sikere az, hogy huszonévesen feltaláltam a spanyolviaszt, és megértettem, mit tanít Jézus. Szeressétek ellenségeiteket! Azóta is csak ezt az egyetlen gondolatot bontogatom.

- A retorziókat ismerve úgy látszik, ennek sem az állam, sem az egyház nem örült. Előbbit még csak-csak értem...

- Pályám indulásakor az egyház legkedveltebb gyermekei közé tartoztam. Kivétel nélkül minden előljárom szeretett, a debreceni püspöki helynöktől, Pintér Laci bácsitól egészen Mindszenty József bíborosig. Attól fogva kezdett csúnya eretnekjelölt válni belőlem, hogy az egyház és a Kreml kiegyezett egymással, és a magyar állam 1964-ben hetven évre titkosított megállapodást kötött a Vatikánnal. Mindszenty nem volt hajlandó egyezkedni, a Vatikán igen. Folytatódott a történelem, ismét működésbe lépett a Trón és az Oltár szövetsége. Ez a szövetség Árpád apánk és a főtáltosok között ugyanúgy megvolt, ahogyan megvolt Szent István és az esztergomi érsek között is. Az én tevékenységem ezt a sok évszázada érvényesülő alapelvet kérdőjelezte meg. Az Állami Egyházügyi Hivatal katolikus osztályának vezetője 1976-ban levelet küldött Lékai László bíborosnak, amelyben leírta, hogy Bulányi nem az állam ellensége, hanem az egyházé, ezért az egyháznak kell elbánnia vele. A Trón és Oltár szövetsége a legfőbb ok, hogy én 1989 után is pontosan olyan rossz gyerek vagyok az egyház szemében, mint előtte voltam.

- Az egyház 1997-ben rehabilitálta.

- Igen, rehabilitáltak. Szóban!
- Az ezredforduló táján írt naplója - három vaskos kötet - tele van keserőséggel és kiábrándultsággal. Közben meg többször is azt állítja, hogy optimista. Mire föl?
- Mi, emberek értelmet kaptunk Istentől. Ennek az értelemnek a segítségével egyszer talán elkezdünk gondolkodni. Fiatal koromban biztosra vettem, hogy "holnapra megforgatjuk az egész világot". Hittem abban, hogy tényleg mindenki meg fogja érteni, mit képvisel Jézus. Ezt a hitemet nem tudom földadni, de közben látom, hogy a gyűlölet és a háború a megsemmisülés felé viszi az emberiséget. Hiszen van már atombombánk, fel tudjuk robbantani a földgolyóbist. Pessimista attól vagyok, hogy az életemből eltelt majdnem kilenc évtized, és úgy veszem észre, hogy a világ nem akar hinni Jézusnak, ami hagyján, de még a Bulányinak sem akar hinni...
- Mielőtt kiátkoznák: ez csak vicc volt.
- Nehéz elviselni, hogy az emberiség képtelen megváltoztatni a történelem sötét csavarmentét. Olyan csúnya korszak, mint a világméretű tőkés társadalom uralma, azt hiszem, még soha nem volt.
- Mernék vitatkozni.
- Jártak itt a mongolok, és egy év alatt felére csökkent a lakosság. De a magyar anyák szültek. Aztán jöttek a törökök, a hódoltság kora. Az emberek negyede vagy harmada tudott csak magyarul, de a magyar anyák akkor is szültek. Amit azonban a tőkés társadalom uralma létrehozott, még senki se tudta produkálni. A magyar anyák nem szülnek. Így értem, hogy ehhez fogható még nem volt a történelemben. Kiirtjuk saját nemzetünket. Sőt: kiirtjuk Európát mint keresztény kontinentet. A XIX. század végére, ha így megy tovább, muszlim Európává alakulunk át. Persze mindenki nagyon jól el tudja magyarázni, miért nem vállal gyereket. Karriert kell építeni.
- Nem emlékszem, hogy a Bokor-mozgalom követelései között szerepelne a cölibátus, a papi nőtlenség eltörlése.
- Ez hogyan kapcsolódik ide? Hogy akkor a papok miért nem nemzenek utódokat? A Bokorközösségben másfajta fogalmak léteznek. Nem papokra és kedves hívekre osztjuk a katolikus keresztényeket, hanem tanítóra és tanítványokra. A közösség vezetőjének az a dolga, hogy a közösség tagjait tanítványokból tanítókká nevelje. Egyébként teljesen mindegy, hogy a magyar társadalom tízezrelékét se kitevő papság részt vesz-e az élet továbbadásában. Nincs jelentősége.
- És a jó példa ereje? Az nem számít?
- A cölibátus fenntartása inkább azért káros, mert így senki nem akar pap lenni. Az elhivatottságot érző férfiak is tudják, hogy Isten országa nem azon áll vagy bukik, hajlandók-e lemondani Mancikáról. Jézus életalakításának nem tartozott a kitüntetett vonásai közé, hogy tudomásom szerint nőtlen volt. És nem hiszem, hogy a református és evangélikus lelkészek csak azért rosszabbul végeznék a munkájukat, mert családban élnek.
- A közelmúltban megjelent egyik cikkében arról értekeznek, hogy a keresztényeknek végre meg kellene szabadulniuk az Ószövetség "terhes örökségétől", annak "gyilkos Istenétől". Ötször is megnéztem a szerző nevét. Tényleg Bulányi György írta?
- A jézusi elképzelésnek az egyetemes emberi szeretet a lényege. Az Ószövetség Istene pedig legyen elég egyetlen példa - belefojtja a zsidók ellenségeit a Vörös-tengerbe. Ez egy olyan nacionalista Isten képe, amely nem fér össze Jézus tanításaival. Ahogyan az se fér össze, hogy a tábori pap a folyó innenső partjáról a túloldalon lévő, a túlpartról pedig az innenső oldalon lévő elpusztítására lelkesítsen.
- Nyilvánvaló, hogy a teológiai érvek kifejtésekor sem lehet figyelmen kívül hagyni a társadalmi-politikai környezetet. Márpedig az antiszemita csoportok egyre hangosabbak Magyarországon. Utólag is úgy véli, hogy elég árnyaltan fogalmazott?
- Nekem nincsen két szövegem, egy a kezdők és egy másik a haladók számára. Amikor tizenévesekkel kezdtem el foglalkozni, akkor megtanultam, hogy minden körülmények között

tudásom legjavát kell nyújtanom, és csakis azt szabad mondanom, ami a szívemből jön.

- Szélsőjobbos orgánumok boldogan közölték a cikkét.
- Eredetileg a Kapu folyóiratban jelent meg, onnan vették át.
- Elgondolkodtató, hogy tetszett nekik.
- Arra, hogy ki mit vesz át, azt tudom mondani, hogy Jézus alakját és szövegeit meg a kereszténység vette át.
- És?
- A világ és az emberiség kirablásában, fegyverrel térdre kényszerítésében a kereszténység abszolút világbajnok volt. Egyetlen vallás se közelítette meg ebben a tevékenységben.
- Furcsa hallani ezt egy kereszténytől.
- A tények előtt meghajlok. Jézus fölszabadított arra, hogy nem kell védenem a saját kutyám kölykét. Hanem a saját kutyám kölykéről is igyekszem objektív képet adni. Kerül, amibe kerül.
- Az előbb, amikor a tőke világméretű uralmáról beszélt, eszembe juttatta a kommunisták nézeteit. Netán rokonszenvet érez a kommunizmus iránt?
- Nagyon-nagy rokonszenvet érzek, igen. 1952-ben egy ávós őrnagy két hónapon keresztül azzal töltötte az idejét, hogy engem napi tíz órában kihallgasson. Egyik mondatára fél évszázad távolából is jól emlékszem: "Bulányi mester, nem várhatjuk meg, amíg maga megelkigyakorlatoztatja nekünk a kapitalistákat". Ha lenne ma olyan párt, amely ugyanazt vallja, amit Marx és a kommunizmus - azzal a különbséggel, hogy senkit se szabad bántani -, engem nyugodtan be lehetne léptetni abba a pártba. Az már maga volna az egyház, jézusi és egyetemes, valóban katolikus. Jézus azt mondta, hogy akkor lesz rend, amikor mindenki megkapja az egy dénárt. Valamennyi embernek csak egy hasa és egy gyomra van, senkinek se jár több. A második pár cipőmet akkor szerezhetem meg, ha a többi milliárdnyi embernek mindnek megvan már a maga egy pár cipője. Rend akkor lesz, ha meg tud valósulni az, amit a kommunizmus akart.
- Tehát soha nem lesz rend.
- Pontosan. Ez az egyik forrása a pesszimizmusomnak.
- Szándékosan provokál?
- Persze. A négy evangélium is maga a provokáció. Jézus is provokál, minden mennyiségben.
- A vasmiséjére készül, ami - nehéz belegondolni - azt jelenti, hogy hatvanöt évvel ezelőtt szentelték pappá. A vasmise után milyen fokozat következik?
- Eltemetnek.
- Komolyan kérdezem.
- Ha valaki véletlenül kibír még öt esztendő, akkor rubinmisét mondhat. A pappá szentelés hetvenötödik évfordulója már teljességgel elképzelhetetlen, arra nincs is semmilyen szó...

A vasember vasmiséje

/Avagy ki provokál, és ki provokálható?/

Egy Népszabadságnak adott nyilatkozata miatt ismét bírálják Bulányi György, piarista szerzetest. Meghökkenítő módon ismét egy nemzeti díszmagyar, Szócs Zoltán, a Magyar Fórum hasábjain. (2008. január 10.) Mivel más témájú cikkében, s csupán fél bekezdés erejéig, - ám mivel épp ez utal felületességre - szó szerint idézzük:

"...Így például kifejezetten ijesztőnek találok az egyház által 1997-ben rehabilitált Bulányi György piarista szerzetes nyilatkozatait. Gyűjtöm őket. Legutoljára néhány napja a Népszabadságban produkálta magát. Bulányi emlékeztet engem bizonyos zsidó körök múltba kapaszkodó, nosztalgizáló emlékezéseire a vészkorszakot illetően, ugyanis éppen ő, aki olyan sokat szenvedett a pártállam évtizedeiben, most képes kijelenteni, hogy nagy rokonszenvet érez a kommunizmus iránt, és ha lenne egy valódi marxista, kommunista párt, ő bizony belépne, mert: "Rend akkor lesz, ha meg tud valósulni az, amit a kommunizmus akart". Őszintén meglep, hogy a vasmiséjére készülő 88 éves egyházi a polgárpukkasztó bonmot-k véget nem érő adagolásával keveri össze a katolicizmust, és az evangélizációt. Világi ember vagyok, és protestáns, így sok közöm nincsen Bulányi úrhoz, de mert szerepelget a világi médiumokban, amelyeket olvasok, jogom van véleményt formálni róla. Véleményem egy mondatba sűrítve ez: Bulányi György a maga Bokor-mozgalmával és hajmeresztő nyilatkozataival, ugyanannyit ártott egyházának, mint az ateisták..."

Bulányi fentebbi cikkét olvasva nekem úgy tűnik, hogy Szócs Zoltán vagy nem elég figyelmesen olvasta el Bulányi nyilatkozatát, vagy - rosszabb esetben - végig sem olvasva summázott. Szócs - ki egyébként kiváló irodalomtudós, és Szabó Dezső életművének hősies prófétája - hasonló politikai rövidlátásban szenved, mint nagy példaképe. Lehet Szabó Dezső a magyar prózairodalom talán legkiemelkedőbb alakja, de megszállott német-, és hungarizmus-ellenessége jelenünkből visszatekintve, történelmileg semmiképp sem igazolható. (Kiváló irodalmárok politikai tévedéseire egyébként még szemléletesebb példa József Attiláé!) Szabó politikai elveiből egyfajta meg nem értett, sértődött, magányos nietzschei Übermensch-öntudat süt ki, mely megvető bírálattal sújtja mindazokat, akik hajszálnyira is másként látják a problémákat. (Így lesz szemükkel nézve megvetett balga például Sértő Kálmán, a "sorsverkli" is, aki - egyszerűsége, s tanulatlansága ellenére - Szabónál sokkal több politikai éleslátásról tanúskodott.) Szabó nagyon krisztusi alpon szociális, és szolidáris nemzeti összefogást sürget, miközben sorra belemar az alternatív utak harcosaiba. Azért kell foglalkoznunk e szomorú jelenséggel, mert napjainkban még inkább jellemzővé vált.

Aki Bulányi atyát személyesen ismeri, az tudhatja, hogy még legádázabb üldözőiről sem nyilatkozott soha Szabó, vagy Szócs stílusában. Bulányi nyilatkozatát figyelmesen olvasva, nyomát sem találhatjuk semmiféle hasonlóságnak "bizonyos zsidó körök vészkorszakot illető nosztalgizálásához". Furcsa is lenne, ha az a Bulányi nosztalgizálna zsidó módra, aki a zsidók sovíniszta istenképét oly kérlelhetetlenül bírálja! Ezen kívül Bulányi a kommunizmust teológiai-morális szempontból emlegeti, amihez szegény Szócs láthatólag még kevésbé ért, mint a politikaihoz. Bulányi félreérthetetlenül a kommunizmus eszmei célkitűzéseit helyesli. (Szabadság, egyenlőség, testvériség, szociális szolidaritás.) Senki sem tagadhatja, hogy a kommunizmus történelmi botrányát elsősorban az elvi célkitűzések, és a megvalósított gyakorlat közti áthidalhatatlan ellentét jelentette! Mind a múltból fakadó problémák téves analízise, mind a gyilkos kegyetlenségű megvalósító eszközök, kibékíthetetlenül ellene mondtak azon szép szólamoknak, melyek elérését zászlajukra tűzték. Bulányi mindvégig e szép erkölcsi jelszavakról beszél, melyekről tudja, hogy sohasem valósultak meg, sőt vallja, hogy nem is fognak! Hogy a kommunista teoretikusok részéről ez a mézesmadzag tudatos porhintés volt-e, arról Bulányi nem nyilatkozik, hiszen se nem történész, se nem pszichológus. A történelem ismerői, és értői ma már tudják, hogy szándékos mézesmadzagról volt szó, hiszen a külső propaganda rendszerint ellent mondott a belső használtra szánt szövegeknek! S akik az előbbieket elhitték, és komolyan vették, mindig azok voltak a baloldali mozgalmak első-belső áldozatai.

Ezen eszmények mégis meg lettek hirdetve, bár önálló fantázia hiányában aligha tudhattak más jelszavakat ismételtetni, mint amelyeket Jézus emlegetett az Evangéliumokban. S

melyeket a kisebb őskeresztény gyülekezetekben, a hívek gyakran önkéntesen meg is valósítottak a gyakorlatban! A kommunista álmok tehát kvázi Jézus tanainak plágiumai. De ha ezt a pártban valóban megvalósítanák, akkor át is lehetne keresztelniük nevüket Egyházra, amint azt Bulányi logikusan fejtegeti.

Semmiféle zsidó nosztalgiazás nincs tehát itt! Szép a protestáns Szöcstől a nemes szándék, hogy Bulányitól féltse a katolikus Egyházat, de az Egyházat sajnos inkább önmagától kell megvédeni. Bulányit ebben az összefüggésben kártékonynak tekinteni kb. annyit tesz, mintha a tükröt tartót tennék felelőssé azért, mert a tükör szembesíti a beléje nézőt saját torzultságával, önmaga előidézte erkölcsi, és strukturális romlásával.

Ha valaki, úgy Bulányi atya nyugodtan elmondhatja József Attila szavaival: "Érte haragszom, nem ellene!"

TARNÓCZY Szabolcs

Bulányi György vasmisés prédikációja

Kedves Testvéreim, Testvéreim életem egyetlen tartós szerelmében - a Názáreti Jézusban! Egész úton hazafelé azon gondolkodám - írta jó másfélszázada Sándor, magam meg már több mint egy hónapja azon gondolkodom, hogy mit is fogok január 5-én délelőtt itt mondani Nektek. Valami olyasmit szerettem volna erre a napra készíteni, amit még sohasem hallottatok tőlem. Hetek óta gyűlik is már egy jó Napló-füzetnyi anyagom; s az egész - mind elvetett kísérlet. Egyik testvérünkkel el is olvastattam második számú kísérletemet. Elolvasta, s csak ennyit mondott: Mindezt hallottam már Tőled. Hát hogyan ne hallotta volna, ha olvashatott már vagy negyven kötet írást, melyek mindegyike tőlem származik. De mégis megerősített a válasza abban, hogy valami olyasmit kell ma itt mondanom, amit korábban még nem hallottatok tőlem. Hát ez aligha fog sikerülni. Aki 90. éve küszöbét tapossa, jó, ha még fel tudja olvasni a régit. Eszitek, nem eszitek - mit is várhatnátok tőlem? Hát ennyit bevezetésül.

Az evangéliumi szakasz, melyet felolvastam az Úr megjelenésének mai ünnepén, az sem új. Régi. Szent Pál és Izajás szövege még régiebb. Nem is olyan biztos, hogy újjal kell kísérleteznem. A liturgia sem hoz újat. Olykor még visszakanyarítják azt is a régiebb változatra. Én is azt teszem mostani beszédemben, és idézek a messzi múltból valamit.

A Nyitra városát körülvevő magyar falvak sűrűjében, a Zoborvidéken talált száz éve Kodály Zoltán egy népdalt. Ki tudja, hányadik nagyanyjától jutott el ez a népdal az énekesig, majd Kodály fonográfjáiig.

A középkorban, István király idejében dalolták volt először? Mert hát kellett egy első dalolónak is lennie, akinek a lelkében megfogant a dal! Nem kezdődhetett a második dalolóval! Annak ellenére, hogy akkoriban még talán görög-latin szóval epifániának mondhatták a mai ünnepet, csak megtudunk a dalból mégis valamit. Azt, hogy a Zoborvidékiek, illetőleg azoknak az ősei meg az első daloló úgy gondolták, hogy aki megjelenik, az jelenti magát. S az egyházi év során nemcsak jelenti magát, hanem jelentgeti is, mert többször is teszi. Még pedig összesen háromszor.

Íme: Jelenti magát Jézus háromszor esztendőben, Jézus magát úgy jelentgeti már. Először jelenti nagy Karácsony napján. Jézus magát úgy jelentgeti már. Másodszor jelenti hangos Húsvét napján. Jézus magát úgy jelentgeti már. Harmadszor jelenti piros Pünkösöd napján. Jézus magát úgy jelentgeti már...

Mit jelentget? Valami nagyon régít. Karácsonykor is, Húsvétkor is, Pünkösdkor is. És mindig ugyanazt, mert Jézus nem volt kíváncsi arra, amit korának írástudói mondtak neki és mindenkinek. Jézus is olvasta az írásokat, amiket azok tudói tanulmányoztak, de nem azokból szedte tanítását. Hanem honnan? Jézus az emberi lélek archaikus mélyébe, annak kincseibe nézett bele. Ott találta ezeket a kincseket az emberi lélek mélyén. Abban, amit magyarul lelkiismeretnek, görögül-latinul meg az európai nyelveken a dolgok együttlításának neveznek. Ez volt a végső eligazítója. Nem azért illik elfogadnunk Jézus tanítását, mert ő mondja - ahogyan a tekintélyelvűek, a mindenféle írástudók akarnák. Hanem mért? Halljátok erről Jézus válaszát: Ha valaki az Emberfia ellen szól, annak megbocsáttatik, de aki a Szentlélek ellen szól, annak nem bocsátanak meg sem ebben a világban, sem az eljövendőben (Mt 12,32). Jézus Szentléleknek nevezi archaikus kincseink forrását, a lelkiismeretet. Amiből merítette Jézus mindazt, amit elmondott nekünk.

Az elmúlt hetekben megszólít tartományfőnökünk: Gyurka bácsi, volna kedved házunk mai esti miséjén főcelebránsnak lenni? Ez annyit jelentett, hogy én mondhatom a szokásos ötperces prédikációt is. Ráálltam. Nem tudom már, hogy mit prédikáltam, de utána vacsorázni mentünk, és a prédikációm hatására Pepe, az egyik kispapunk, a vacsora alatt megkérdezi tőlem: Gyurka bácsi, ha Jézus ma élne, mit csinálna? Lenyelem a falatot, közben gondolkodom, s utána mondom: Hát megnősülne, lenne tíz gyereke, birkát tenyésztene, azok tejével táplálná, gyapjával ruházná őket. S nem fizetne számlákat, áfát sem. Birkasajtért, báránybőrért cserekereskedelemmel szerezne be azt, amit maga nem termel meg. Tanítványait pedig erre a gazdasági alapra épített közösségbe hívná, s a Tizenkettőnek fejés, birkatej oltása, sajt készítés, nyírás, berbécseles közben mondaná el az üzenetet, amelyet lelke mélyén ma találna.

A kézrátévős gyógyításnak ugyanis mára már alighanem lejárt. Van klinika, van természetgyógyászat, és sárkészítésével ma már sarlatánnak minősülne Jézus. Nem is valószínű, hogy kedve volna kilenc évig tanulni, hogy szakorvosi diplomát szerezzen. A birkafejést hamarabb lehet megtanulni. Kivonulna Jézus most nem a názáreti faüzeméből, de mindabból, ami nem adna időt neki arra, hogy tanulmányozhassa forrását, az emberi lélek mélyét.

Pepe elfogadta a válaszom? Nem tudom, mert nem mondott rá semmit. A tartományfőnök sem, aki pedig ott ült mellettünk. Hagyták, hadd mondjam a szöveget, ami csillagfény messzeségben van attól, amit Pepe s a tartományfőnök csinál, meg attól is, amire engem neveltek, amikor ebben az épületben 80 éve piarista diák lettem, 72 éve beöltöztettek Vácon piaristának, meg 65 éve pappá szenteltettek. Ez egy ilyen rend. Nem mondják, hogy igazat beszélek, azt sem, hogy ostobát. Bízna bennem, hogy azt mondom-teszem, amit a lelke mélyén találok. Pepe is meg a tartományfőnök is azt mondják és teszik, amit meg ők találnak ott.

Most, 65 éve, az első misém után ott volt a primíciás ebéden a mátyásföldi szülői házban az akkori tartományfőnök, akit magunk között nagypapának nevezünk, mert nagyon öregnek láttuk, túl volt már a hatvanadik évén. Ő mondta az ebéd során a köszöntőt. Egy mondatára emlékezem még. Ezt mondta: Nem tudtuk, hogy nem lesz-e szűk számára Macedónia. Már mint számomra. Akkor illendően hallgattam, s csak most válaszolok a több mint félszázada már odaát levő Zimányi Gyulának, hogy szűk lett az bizony-, de azért még mindig beleférek valahogy, magam sem tudom, hogy miként.

Mért férek bele? Mert tudjuk mi, piaristák mindannyian, hogy a lelket nem szabad megerőszakolni. Az ember lelke a végső instancia. Ennek kell eligazítania mindnyájunkat. Erre hivatkozott Jézus is és ezt kérte számon ellenfelein is: Amikor látjátok, hogy felhő támad nyugatról, mindjárt azt mondjátok, hogy eső jön, és úgy lesz. Amikor meg déli szél fúj, mondjátok, hogy hőség jön, és úgy lesz. Képmutatók, a föld és az ég jelenségeit fel tudjátok

ismerni, ezt az időt pedig miért nem tudjátok megítélni? Miért nem ítéletek meg magatoktól, hogy mi a caddik, mi a dikaion, azaz mi az istennektesző, mi az Isten akarata? (Lk 12, 5457). Testvéreim, ami Jézusnak rendelkezésére állott, számunkra is hozzáférhető. Az ember annak következtében ember, hogy tudja, mit kíván tőle az Isten. Olyan halálbiztosan tudja, mint a katicabogár is tudja, amit neki tudnia kell. Azt, hogy repülnie kell. Mi sem azért tudjuk, mert megtanították nekünk az ötezer vallás valamelyikének a kinyilatkoztatásából.

Annak következtében tudjuk, hogy van anyánk meg apánk. S nincs apa vagy anya, aki lelkére venné, hogy magzatának át ne adjon valamit. Ezt: Kislányom, kisfiam, tudod, hogy jókislánynak, jókisfiúnak kell lenned. Tudod, hogy nem teheted a másiknak azt, amit nem akarsz, hogy neked tegyék. A szülők is átvették ezt gyerekkorukban a szüleiktől, a mi nagyszüleinktől. S a szülők pedig átadták nekünk. S ennek az emberléttel együttadott ismeretnek a következtében tudunk mindannyian halálbiztosan ítéletet mondani a szívünkben arról, hogy mi tetszik az Istennek, hogy mi az ő akarata. Csak aki képmutató, csak az nem tudja megítélni, hogy Jézus igazat beszél-e. Aki pedig nem mutat képet, hanem azt mondja, amit a szíve mélyén érez és hall, az képes helyesen ítélni. Képes és tud is, ha befelé figyel.

A Macedóniával kapcsolatban eszembe jutott valami. Ruiz volt a neve a piaristák egyetemes főnökének a neve akkor, amikor Lécai körbejárta Rómában bíboros társait, hogy elmagyarázza nekik, hogy mekkora nagy eretnek is volnék én. Nekem megírta Ruiz, hogy ne képzeljem, hogy a Vatikán egy bíborossal szemben nekem fog majd igazat adni. Weigand Józsi korombeli paptársam is elmondta nekem, hogy római levéltári kutatásai során nem talált példát rá, hogy a Vatikán igazat adott volna egy papjának, ha az szembekerült püspökével. Mindez azonban nem akadályozta meg Ruiz generálist, hogy Casarolinak, a Vatikán második emberének megírja, hogy miféle embernek is gondol ő engem. El akarom kerülni most a dicsekedést. Majd a hálás utókor levéltári kutatása kibogarássza levelét, s ez példája lehet annak, hogy mindenkinek módjában van, még ha generális is, azt mondani, amit gondol, amit a szíve mélyén talál.

Megy-e előbbre majdan fajzatom? - kérdezte másfél százada a Tragédiában Ádám, az ember. Mikor közel 65 esztendővel ezelőtt elkezdtem csinálni - 1945 februárjában azt, amiből később a Bokor lett, akkor még csak katolikus voltam. Ma, 63 esztendő után, még mindig az volnék, mert se ki nem léptem egyházunkból, se ki nem tették onnan a szűrőmet. Nem, bár életem során bőven feszegettem a pofonos ládát, s most sem tudok máképpen tenni. Jézus szűrét bizony kítették a maga egyházából. Ő is védekezett ellene, ahogyan magam is igyekeztem. Mondta Jézus, hogy nem jött ő felbontani a Törvényt és a prófétákat, hanem csak teljessé tenni. Ezzel teljesítette: Ne álljatok ellen a gonosznak. Meg ezzel: Szeressétek ellenségeiteket. De hiába mondta. Saját vallásának főpapja úgy ítélte, hogy Jézus istenkáromló, és szólt Pilátusnak annak érdekében, hogy Jézust keresztre feszítse. Pilátus kicsit vonakodott. De Kaifás a sarkára állt: Ha Jézust elbocsátod, nem vagy a császár barátja. Ezután már tudta Pilátus, hogy mi a dolga, és keresztre feszítette Jézust. Mert szövetségben voltak egymással ezek az urak.

Ez lenne az eleje egy egészen máig tartó szövetségtörténetnek, mely a Bokor történetével fejeződne be. Meg is írtam már mostani prédikációm második és harmadik változatában, de amit most meg nem hallotok. Nem, mert van egy mókás német adoma: Worüber darf man nicht predigen? S a válasz rá: Über eine halbe Stunde! Magyarul: fél órán túl nem szabad prédikálni. Irigylem Pázmány Pétert, mert ő beszélhetett két álló órán keresztül is. A nagyszombati katolikusok rászánták vasárnap délelőttjüket bíborosukra. Valamit mégis mesélek erről a szövetségről.

A varsói szerződés már elmúlt. Adja Isten, hogy az észak-atlanti szerződés is a sorsára jusson. De van egy szerződés, mely nem ilyen kérész-életű: érvénye, sajnos, évezredekkel ível át. Ez a szerződés a trón és az oltár szövetsége. Nagy múltra tekint vissza. A messzi múltban s a Jézus korabeli Izraelben is működött.

Király és főpap közös akarata gyilkolta meg azokat a jézuselőtti prófétákat, akiknek sírjait díszíti majd Jézus korában Izrael eleje meg népe - közösen. De Jézus nem díszíti, ő jajt kiált a prófétagyilkos unokákra. S ez lett a veszte. Király ugyan már csak olyan árnyék-király volt akkor a Római Birodalom kegyéből, Heródes. De a helytartó Pilátusnak valóságos volt a hatalma, s tette is szegény flótás, ami tisztétől tellett, s elbánt Izrael akkori soros prófétájával, Jézussal - Kaifás, a főpap, unszolására.

Csak folytatása volt ez a gyilkosság annak, amit az urak mindig is tesznek. Főpapok, írástudók, vének, meg királyok és helytartók. A papi és nem papi fejedelmek. Az a történelem hamisítás, ha az mondatik, hogy megölhették hitvány zsoldosok. Csak hitvány zsoldjukért tették őket, szegények, amit tettek. A papi és nem papi fejedelmek pedig a maguk uraságuk, gazdagságuk megtartásáért tették. Tették az eddigi emberi történelem valóságos urának, a Pénznek, a Mammonn-nak a szolgálatában. Nincsen időnk, hogy felvázoljam ezt a történelmet. De arra van, hogy elmondjam, hogy Jézus után is ugyanaz az a történelem ura, aki Jézusig volt. Ez az úr csinál égő szurok fáklyát Néro korában őseinkből. Ő birkóztatja vértanúinkat az oroszlánokkal a cirkuszokban.

S a folytatás az, hogy mi magunk, a keresztényeknek nevezettek, égetjük hamuvá a másképpen gondolkodókat közel másfélezer esztendőn keresztül, amíg csak ki nem veri az istentelennel mondott felvilágosodás a főpapok kezéből a gyufát. Utána már csak kiközösítünk, mint száz éve Loisy abbét. Csak elhallgattatunk, mint napjainkban Jon Sobrinót. Mindenkit, aki érvényt akar szerezni a jézusi szónak, mely így hangzik: Boldogok a szegények és Jaj a gazdagoknak (Lk 6). E borzalmas jézuselőtti és jézusutáni történettel mögöttünk mit tehetünk? Reménykedhetünk. Abban, hogy jelenti magát Jézus nem csak Nagykarácsony napján, hanem hangos húsvét napján is. Mert lehetséges, hogy van nemcsak Jézusnak, de az emberiségnek is van még egy harmadik napja.

Reménykedhetünk egy Istennek és Jézusnak tetsző és még sohasem volt, de fel nem adhatjuk történelemben is, melyet megénekelt váradi kötetében egy húszesztendősi fiatal, egy magyar kálvinista: Nem volna más vallás, Nem volna csak ennyi: Imádni az Istent, és egymást szeretni. Reménykedhetünk az emberiség feledhetetlen emberi és isteni álmában. Azért reménykedhetünk, mert tudják az ateisták is, hogy szabadság, egyenlőség, testvériség nélkül a Föld golyót csak felrobbanthatjuk. S reménykedem a Bokorban, mely megtanulta, hogy a keresztény viselkedésről jézusi viselkedésre kell váltanunk, ha leeretnekeznek is bennünket, akkor is. Mert semmi de semmi közük nincs Jézushoz a gazdag és fegyverforgató keresztényeknek. Még ha napi áldozók és misézők, akkor sincs.

Lassan be kell fejeznem, de nem fejezhetem be anélkül, hogy ne dicsekedjem. Életem legnagyobb dicséretét 1952-ben kaptam a Fő utcán. Ott székelt az ávó. Odavittek engem is megbilincselve. Ott mondhattam el két hónapon keresztül napi tízórás kihallgatás során a bűneimet, aminek alapján az államügyész majd kötél általi halált kér a Jónás-tanáctól fejemre. Azzal akarok dicsekedni, amit az engem kihallgató őrnagy, Jámbor Árpád mondott nekem. De még előbb elmondom, hogy Jézus is dicsekedett, és különbül mint én. Különbül, mert Ő maga állította ki magáról a legnagyobb elismerést. Ezt: Én mindig azt teszem, ami Atyámnak kedves (Jn 8,29). Amit az őrnagy mondott nekem, azt most én áthárítanám mindazokra, akik az elmúlt félszázadban velem együtt csinálták a Bokrot. Ezt mondta: Bulányi mester, mit akar itt ezzel a Jézus-szereppel? Mi nem várhatjuk meg, amíg maga meglelki gyakorlatoztatja nekünk a kapitalistákat.

Jámbor Árpád esztergályos volt. Szavajárása pedig: hülye mint egy gimnazista. Árpád nem volt hülye. Harcot vívott a - 1945 előtti urakkal szövetségben levő egyház ellen. Tönkre akarta tenni az egyházat, amely rendre kiszolgálja az urakat. Nem értette, hogy hogyan dolgozhatok én az egyházért. Tökéletesen tisztában volt azzal, hogy Jézus a szegények oldalán állt. Mit akarok én az egyház oldalán Jézust képviselve? Tudta, hogy a lelki gyakorlataimon arról a Jézusról beszélek, aki azt tanítja, hogy minden embernek csak egy dénár jár. Tudta, hogy Jézus is az osztály nélküli társadalmat akarja, melyben nincsenek urak, hanem mindenki testvér.

De Árpád nem várhatja meg a kapitalisták megtérését, rövid úton akarja megsemmisíteni őket az osztályharc, a Párt segítségével.

Szegény, szegény Árpád! Nem tudhattad, hogy - 1989-re a kapitalisták semmisítenek meg titeket, ti pedig beálltok a kapitalisták cselédjeinek - jó pénzért. De a Bokor változatlanul tudja, hogy a kapitalistáknak kell lelki gyakorlatot tartania. Mert csak ha megtérünk Jézus egy dénárjára, csak akkor jöhet el az Isten Ország. Kedves harmadik és negyedik nemzedék, 1970 és 2000 után született fiataljaink, vegyétek át a váltóbotot tőlünk, az 1910 és - 1940 után támadt első és második nemzedéktől. A jelszó legyen az, amit Petőfi adott, amikor elolvasta a Toldit, s üzenté Aranynak: Amit én nem egészen dicstelenül kezdék, folytasd te, barátom teljes dicsőséggel.

Amen.